

Усім — про все

СВІТ

<http://svit11.wordpress.com>

НАЙЦІКАВІША
ГАЗЕТА
ДЛЯ КОЖНОГО
З ВАС
Чернігівщина.
Україна. Світ

-інфо

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

Виходить з лютого 2012 року

№174 7 ТРАВНЯ 2020 РОКУ

ЦІНА 5 ГРИВЕНЬ

Українська земля нарешті вийшла з карантину

Отже, наш парламент, Верховна Рада України, нарешті прийняв надзвичайно важливий закон про введення ринку землі, тобто продаж земель сільськогосподарського призначення (деякі землі, наприклад, під забудову, продавалися й раніше). Іншими словами, Рада нарешті зняла мораторій (тимчасову заборону) на продаж землі, що вводився кілька разів.

Пристрасті в суспільстві щодо цього в останні місяці вирували неабиякі. Добалакувалися до того, що це «продаж» Вітчизни, України. Дивно було дивитися, як безапеляційно і категорично, зовсім не будучи фахівцями, люди висловлювалися за продаж землі або проти нього. Втім, дивно це тим, хто досі не розуміє, не бачить, наскільки продані і продажні наші засоби інформації, і наскільки Інтернет є океаном словоблуддя.

Не втраючи в ці дискусії, варто звернути увагу, принаймні, на три очевидні речі.

Перше. Ринку землі існує в переважній більшості країн. І годі вже торочити, що наша країна якась особлива. Цікаво, що тут сходяться, балакаючи про якусь «особливість» України, і крайні ліві, і крайні праві політсили. Ну, з лівими ясно: це 130 років тому їхній майбутній вождь заявив: «ми поїдемо своїм путем». І пішли... Людство – так, а на тій нашій колишній території – отак. Але й крайні праві торочать про якийсь наш «особливий» шлях, якісь «балто-чорноморські» союзи, наче не помічаючи, що в країнах цих союзів давно існує ринок землі.

Друге. Про ринок землі у нас в Україні балакали уже років з 15. І періодично зупиняли його мораторіями. Але раз постійно це ставало на порядок денний, значить, це давно назрівало.

Третє. Головною причиною мораторіїв називали потребу попередньо ухвалити низку законів щодо ринку землі. Зокрема, впорядкувати нарешті земельне законодавство, облік землі, де у нас, м'яко кажучи, безлад. Утворення Земельного банку і таке інше. Але тоді просте запитання: чому ж ці такі потріб-

ні закони не ухвалювалися останніми до- брих півтора десятиліття, при кількох парламентах і президентах?

Ринок, з середини наступного 2021 року, вводиться. Земля отримує власника. Правда, власники основної кількості землі, принаймні, сільгоспідгидь, особливо ріллі, вже давно є. Це українські селяни, які набули цю землю після епохальної земельної реформи 1999 року. За суттю, це була деколективізація, скасування дикунської колективізації, через 70 років після її початку. Тоді комуно-тоталітарний режим СРСР перекреслив один з головних своїх же лозунгів Жовтневого перевороту, яким задурманили селянську Росію. Лозунг «Землю – селянам!»

На переломі 20-30-их років землю у селян було відібрано, і це був більш ніж економічний крок, це був політичний – зламати хребет селу і селянству. Це була прелюдія голодомору.

Починаючи від земельної реформи 1999 року, землю, відібрану колись у селян у створювані колгоспи, людям повернули. У вигляді паїв, по 2 чи більше гектари. В натурі 70-80-річна бабуся не була в змозі обробляти ці гектари. Тому землю, паї, здавали в оренду – сільгоспідприємствам, що змінили колгоспи, потім фермерам, а зараз все більше великим агрохолдингам.

Селяни – наче і власники землі, але неповноцінні. Бо що то за власність, яку людина, власник не має права прода-

ти. І якраз введення ринку, можливість продати свою власність і стає кардинальною реформою.

Дуже гострий момент – питання продажу землі іноземцям. Уже зараз закон про ринок має тут певні застереження. А загалом питання продажу землі іноземцям заплановано винести на всенародний референдум.

От тільки щодо цих референдумів... Начебто ж, повний прояв народо- владдя, з'ясування «гласу народу». Але, на жаль, цей «глас» у нас легко формується тими ж продажними засобами інформації, насамперед телебаченням, яке, на відміну від землі у народу, давно у власності тих чи інших олігархів. Може, варто було б не гратися в «глас народу», а доручити рішення представникам народу? А який тут ще треба представник, як не головний орган представницької влади держави – парламент. Але ж і він обирається «формуванням і спрямуванням» того-таки гласу народу, тобто настроїв виборців. І формується так, як і все інше. Якесь замкнуте коло.

Немає надії і на громадянське суспільство, в особі партій і громадських організацій. Вони у нас такі ж нещасні, як і багато що інше.

Зосталося лише тішити себе надіями на справжнє громадянське суспільство, справжні засоби інформації, справжній, а не кимось «формований» голос народу.

Петро АНТОНЕНКО

В тумані вірусу

Уряд України встановив уже третій термін карантину через світову епідемію захворювання на коронавірус. Спершу карантин у нас вводився з 12 березня по 3 квітня, потім був продовжений по 24 квітня, зараз продовжений по 11 травня включно.

Цей вимушений захід вибиває з колії життя всього 40-мільйонного населення, б'є по економіці. Подібне і в інших країнах. Але оскільки європейські країни, навіть доволі постраждалі від епідемії, зараз швидко знімають ті чи інші карантинні обмеження, то оголосив про це і наш Кабмін.

Уже з 12 травня планується завершення карантину саме в нинішньому форматі, зняття певних заборон. Насамперед, очевидно, деяких

дивовижних. Таких, як заборона людині виходити в парк, сквер, взагалі на природу. Це мотивувалося турботою про здоров'я, але тут навпаки – удар по здоров'ю. Очікується послаблення щодо такої ж дивної заборони виходити з дому всім людям, старше 60-ти років.

Але все це при сприятливій течії епідемії. Що це означає? Карантин завершиться, якщо в останні його 10 днів, у першу декаду травня, не буде значного, більш як у 5%, росту частки виявлених хворих.

Суттєвий момент. Мова не про абсолютні цифри. Коли у нас тестували, перевіряли по 100 людей на день, виявляли по 10 хворих, точніше – заражених. Останнім часом тестують по 3-5 тисяч

щодня, відтак виявляють по 300-500 заражених на день. Пропорція, в основному, незмінна: зараженим виявляється кожен десятий з перевірених. Тобто 100 з тисячі. І от якщо заражених і далі буде виявлятися десь стільки, по 100 чи нехай 105 на тисячу, оце і буде стабілізація епідемії.

Уряд, не чекаючи результатів обстеження по 11 травня, уже 4 травня ухвалив продовжити карантин на четвертий термін: по 22 травня. Правда, оскільки ситуація з новими захворюваннями стабілізувалася, з 11 травня карантин послаблено, знято деякі заборони. Зокрема, можна виходити в парки, загалом на природу, працюватимуть деякі заклади обслуговування. Відновлюється продаж промислових товарів. А от рух громадського транспорту, і у містах, і міжобласний, поки не відновлюється, хоч цього чекають мільйони людей.

Триває передплата на нашу газету на 2020 рік
Передплатна ціна найнижча і незмінна:
10 гривень на місяць.

Усі поштові відділення й листоноші області ведуть передплату на «Світ-інфо» на будь-який термін і на будь-яку адресу в області.

Передплатний індекс «Світ-інфо» —

86514

Основні теми газети:

- Події в області, Україні і світі.
- Політика, соціальні проблеми, екологія.
- Публікації раніше невідомої нам історії України, СРСР.
- Проза і поезія відомих письменників світу.
- Культура, мистецтво, спорт.
- У світі цікавого.

«Світ-інфо» — газета для кожного з вас!

Долучайте нових читачів

Прочитавши нашу газету, покажіть її друзям, знайомим, колегам, запропонуйте також передплатити.

Оголошена передплата на нашу газету на II півріччя

Оскільки більшість читачів газет традиційно оформляють передплату на півроку, радимо нашим читачам перевірити, на який термін у них оформлена передплата на «Світ-інфо». Якщо не повністю на рік, а на перше півріччя, то вже зараз можна її продовжити на наступні місяці другого півріччя.

Тільки факти

Російські окупанти не припиняють обстріли на Донбасі

2 травня російські найманці 23 рази порушили режим припинення вогню та поранили двох українських військових. Противник обстріляв наші позиції із заборонених Мінськими домовленостями мінометів калібру 120 мм та 82 мм, а також гранатометів, великокаліберних кулеметів.

3 травня збройні формування Російської Федерації обстріляли позиції підрозділів наших Об'єднаних сил. Троє українських військових отримали бойові травми.

Підрозділи Об'єднаних сил, які обороняються, використали наявні вогневі засоби та дали збройним формуванням РФ гідну відповідь.

Посол України в Німеччині відмовився від участі в спільній з послом Росії церемонії

Посол Андрій Мельник відмовився від запрошення бургомистра Берліна відзначити завершення Другої світової війни у Європі в компанії послів РФ і Білорусі.

Бургомістр Міхаель Мюллер, разом з представниками Росії, України та Білорусі, хотів 2 травня покласти вінки на вшанування закінчення Другої світової війни в районі Берлін-Темпельхоф.

Мельник пояснив, що високо цінує запрошення. Проте йому довелося утриматися від участі. «Навіть у найстрашнішому кошмарі я не можу уявити собі покладання вінків поруч з представником країни, яка вже більше шести років цинічно веде кровопролитну війну на сході України», сказав Мельник, попросивши мерію про розуміння.

Свобода преси: ми на 96 місці

Генеральна Асамблея ООН проголосила у 1993 році 3 травня Всесвітнім днем свободи преси.

З нагоди цього Міжнародна організація «Репортери без кордонів» опублікувала щорічну доповідь – Індекс свободи преси. Вона аналізує стан свободи преси та інтернету у 180 країнах світу. Нині, відповідно цього звіту, Україна посідає 96 місце — це на шість позицій вище, ніж 2019-го.

На «Путивльській горі» згадуємо князя Ігоря

Невеличкий роздум із приводу 835-х роковин походу Новгород-Сіверського князя в степ половецький

У ці дні 1185 року на горі, вершинами якої стрімко проноситься вітер, а кожен подих свіжого повітря з Десни добряче розбавляється пахучістю молодого різнотрав'я, гірко плакала красуня Єфросинія – дружина новгород-сіверського удільного князя Ігоря та дочка легендарного Ярослава Осмомисла. А внизу, підрізаючи крейдяні крутосхили Путивльської гори, тихо плескалась чарівна річка. Ближче до Благовіщення, не порушуючи традицій другого тисячоліття від Різдва Христового, сестриця Дніпра могутнім потоком прямувала на простору заплаву. Се тепер водопілля нема. І Десна втратила сили. Навіть люди змінились. Бо останні 100 років вони добряче наробили лиха Довженковій красуні.

Та ми про квітень 1185 року. Коли молодий Новгород-Сіверський князь, людина неймовірно імпульсивності та володар небувалої потенціалу життєдайної енергії, замислив посеред весни трішки «відірватись!»

Що тут казати – прекрасний вік. І хіба не час для авантур, закоханості чи всляких подвигів? Ось і князь – 34 річний загартований, розбишакуватий та добре розвинений Ольгович, відкинувши геть перестороги сивих старців, вирішив на останній декаді квітня ризикнути. Чи перший раз йти наперекір долі?

Інше діло, що цього разу нащадку Ярослава Мудрого захотілось спробувати сили в глибокому (мало не під 1000 кілометрів!) рейді в половецький степ! «Запала йому пристрасть, дух та туга скуштувати Дону великого!»

Що й казати, добряче втомився новгород-сіверський володар за роки відтоді, як посів «стіл» у столиці князівства над Десною. Молодого правителя найбільш «вбивало» мляве щодення з відсутністю перманентних походів та зіткнень з супротивником. І хоча пару років тому в актив князя був записаний вдалий похід на полоців – душа все одно прагнула драчі!

А вороги-родичі в степу справді притихли. Мовчать. Майже без провокацій. Отож і тиснуло традиційне бюрократичне болото до самісіньких глибин душі та серця вибухового очільника Польського закутка Русі. Та одного разу таки «поперло» земляка, вивернувши на поверхню всю потугу князівського

«его», яке, можливо, справді стомилось від незрозумілого спокою. Захотілось отприску Ольговичів зірватися з тихої Сіверщини над Десною та рвонутися походом на Південь ближче до Азівського моря. Ото вже молодецький адреналін!

До речі, Новгород-Сіверського князя вже давно не влаштувала жодна з традиційних розваг у рідних пенатах. Потіхи, визначені протоколом життя столярного керманіча, не влаштували новгород-сіверця. Навіть «соколині бої» втратили авторитет, а щоденні спаринги-тренування з воїнами дружини біля озера Джгань, що вниз від «Водяних воріт», – елементарно наводили нудьгу. Ігор все частіше відмовлявся і від найулюбленішої страсті – полювання на крупного звіра в «Зубрицьких ярах» недалеко від фортеці.

Словом, як не крути, а успішного та авантюрного керманіча уділу, який мало не сенсом життя зробив пошук пригод, емоцій, конфліктів, провокацій та блискавичних перемог, все навколишнє перестало збуджувати!

У підсумку, князівське життя справді пішло кудись «не туди!» І лишень кохання до Єфросинії міцно тримало Лицаря у формі, швидко перетворюючись на живий запобіжник від егоїстичних помилок! Так, від кожної чергової авантурної історії, яка вже наступної хвилини могла наблизити сміливого князя до трагічного фіналу.

А до молодої своєї благоговірної Ігор справді прислуховувався. Бо, у підсумку, навряд чи прожив би на світі так довго, як для Середньовіччя, спочивши у віці 51 року? А ще, можливо своєчасні роздуми про обов'язків не тільки чоловіка, а й батька дітей, зупинили гонор у свідомості господаря величезного шмату землі на теренах Русі та підштовхували, за потреби, своєчасного опанування собою! Хоча, полловецько-

слов'янська кров таки брала своє.

Ось і тепер, коли час пішов за північ, у родинному палаці на початку квітня за кухлем терпкого візантійського вина, запасів якого не бракувало в «медуші» замку над Десною, амбіційний Ольгович не став вдаватися до лукавства перед своєю «командою». Як завжди – руба та прямолінійно при мерехтінні догораючої свічки посеред могутнього столу, уставленою наїдками, чоловік озвучив свій креативний план: «Днями рушаймо в степ, брати мої! У край, де зараз все квітне, покидаючись після зимового сну! Де в океані різнобарвної трав'яної ковдри панує краса та любов, а свіженьким рясом степу, випереджаючи одна одну, стрімко мчать симпатичні половчанки! Се у нашому Новгород-Сіверському краї ніяк не вгостується вітер із північних боліт суздальщини. А на півдні – все по-іншому. Тож з допомогою Всевишнього та мого покровителя Юрія Переможця примусимо наших приятелів полловецьких знати своє місце. Хіба не занадто вже вони на себе беруть, геть забувши про нас – русичів?»

І пішов земляк 23 квітня 1185 року тією гігантським «морем» річок, які вийшли з берегів на заплави від Десни і до Дінця! Як се диво могло статися – один Господь лишень знає. В усякому разі про подібну «операцію» одного з багатьох лицарів Середньовіччя написав його сучасник, якщо він справді існував? Адже в наш час ми вже добре розуміємо, що «Слово о полку Ігоревім», як літературне творіння, багато разів змінювалось двоюрими писакками великої європейської розпусниці на Московії Катерини II, набуваючи потрібного імперії «стандарту». Тож ми, виходить, 200 років з гаком і повторюємо московитський варіант? Хтозна. Можливо. Та нічого, Бог пробачить і допоможе кож-

ному, хто бажає, розібратися та відділити сміття від краси.

Інше питання – про любов! Оскільки дружину Єфросинію Ігор точно кохав! Як середньовічний лицар. І перевіз її не випадково зі «столярного града» Новгород-Сіверського до значно укріпленішого **Путивльська**, що постав за кілька кілометрів вниз за течією від столичного замку на місці, значно віддаленішому у часі поселенні сіверян. Тепер, до речі, сей простір ми знаємо невеличким хутором **Путивськом**. У ньому від 1634 року, коли з'явився перший презентант роду Вронських – Іван, якому Владислав IV дарував землі над Десною, започатковується контроль над перевозом між Путивськом та Пирогівкою.

Замість епілогу.

В наш час, щовесни ми приходимо на розкішні весняні краєвиди, які природа відкриває з висот **«Путивльської гори»**. Щоб, дивлячись на розлив сестриці Дніпра, згадати про мужню, войовничу та ліричну епоху з величними боями та шаленими пристрастями кохання – з квітами, вином та жінками!

На пагорбах добре думається. Ще б пак, стільки епох тут переплелось, що лишень назв, імен та дат вистачить не на одне серйозне топонімічне дослідження! А ще – археологічні культури, відкриті впродовж 19-20 століть невтомними руками та розумом вчених-археологів!

От тільки останні 30 років заплава Десни швидко заростає верболозом, а Десна, тримаючи шалені удари негідників різних мастей від 1917 року, вже не знаходить сил, щоб підняти воду та могутнім потоком піти на величезну заплаву.

Ось таке воно життя. Згадали земляків-українців із далекої епохи. Поміркували про князя Ігоря та молоду княгиню Єфросинію, які так шалено кохали один одного! А над **«Путивльською горою»** після Великодня теплий вітер все активніше витісняє останні потуги холодів із московської сторони. І все це – наша рідна УКРАЇН-СЬКА ІСТОРІЯ, одна зі сторінок якої переносить читачів на Путивльську гору княжого кохання під Новгородом-Сіверським!

Борис ДОМОЦЬКИЙ
М.Новгород-Сіверський
«Правий берег Десни»,
25.04.2020.

Бліц-інформ

СБУ викрила угруповання торговців зброєю та боєприпасами

Співробітники Управління Служби безпеки України в Чернігівській області блокували діяльність організованої групи в Чернігові, яка спеціалізувалася на нелегальному збуті бойових засобів ураження.

За даними слідства, троє мешканців обласного центру незаконно зберігали у власних помешканнях вогнепальну зброю та боєприпаси для продажу. Своїх клієнтів вони підшукували через особисті зв'язки у кримінальних колах на території регіону.

У межах контролю за вчиненням злочину оперативники спецслужби задокументували реалізацію фігурантами револьвера системи «Наган».

Співробітники СБУ затримали учасників угруповання на одній з вулиць обласного центру під час спроби збуту автомата АК-74 з пристроєм для безшумової стрільби та майже 300 набоїв до нього. За цей товар зловмисники планували отримати 36 тисяч гривень.

У ході проведення обшуків за місцями проживання та у транспортних засобах фігурантів правоохоронці виявили холодну зброю, амфетамін та гроші, ймовірно одержані злочинним шляхом. Вилучені засоби ураження та психотропи направлені на експертизу.

Наразі одному з учасників злочинної групи оголошено про підозру у скоєнні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 263 (незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами) Кримінального кодексу України. Тривають невідкладні слідчо-оперативні дії для притягнення до відповідальності інших осіб, причетних до протиправної діяльності. Перевіряється інформація щодо нелегального переправлення вилученої зброї та боєприпасів з району проведення операції Об'єднаних сил та причетність затриманих до контрабанди зброї і вибухових речовин через державний кордон України.

Заходи проводились спільно зі слідчими Національної поліції під процесуальним керівництвом прокуратури Чернігова.

Прес-група Управління СБ України в Чернігівській області

За наркоторгівлю військовий – під судом

30 квітня за процесуального керівництва військової прокуратури Чернігівського гарнізону Центрального регіону України завершено досудове розслідування за обвинуваченням фельдшера медичного пункту однієї з військових частин ЗСУ, дислокованої на Чернігівщині, повідомляє Прес-служба військової прокуратури Центрального регіону України.

Встановлено, що медичний працівник військової частини протягом березня 2020 року з корисливих мотивів неодноразово здійснював збут у м. Чернігові особливо небезпечного наркотичного засобу - «канібс» цивільному громадянину.

В ході санкціонованого судом обшуку, проведеного за місцем мешкання військовослужбовця, виявлено також інші наркотичні засоби та предмети, спеціально пристосовані для вживання наркотиків.

30 квітня обвинувальний акт стосовно старшого сержанта ЗСУ скеровано до суду.

Санкція ч. 2 ст. 307 Кримінального кодексу України передбачає покарання у виді позбавлення волі строком від 6 до 10 років з конфіскацією майна.

Знову телефонні шахраї

Невідомі особи на Менщині здійснюють телефонні дзвінки з номерів 0662740580 та 0662740457. Представляються начальником Менської державної податкової інспекції. Телефонують підприємцям з проханням перерахувати кошти на картковий рахунок №5375414119336229 та розповідають, що фінансова допомога потрібна нібито для прийому перевіряючих.

Про це повідомляють у Головному управлінні ДПС у Чернігівській області.

Шановні підприємці Чернігівщини! Будьте максимально обережні та не піддавайтесь на подібного роду провокації. У разі надходження дзвінків з будь-якими незаконними пропозиціями або вимогами негайно повідомляйте працівників підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції за номерами телефонів: (0462) 652-315, 652-392, 668-522.

Бліц-інформ

Поліція затримала групу осіб, які вчинили низку розбоїв на Чернігівщині та Сумщині

У грудні минулого року на Коропщині сталося низка розбійних нападів на пенсіонерів старше 80 років. Ці злочини викликали неабиякий резонанс, жваво обговорювалися в суспільстві та засобах масової інформації. Поліція розкрила ці зухвалі розбої та грабежі і затримала підозрюваних.

В ході проведення оперативно-розшукових заходів та реалізації оперативної інформації, правоохоронці Сумської та Чернігівської областей за силової підтримки управління КОРДУ та під процесуальним керівництвом прокуратури затримали розбійників одразу після скоєння чергового злочину.

Діяльність трьох чоловіків наробила галасу в суміжних областях на межі 2019 та 2020 років. Раніше судимий 39-річний житель Конопотського району Сумщини, разом зі спільниками 1990 та 1992 років народження, вчиняли розбійні напади на осіб похилого віку, переважно жінок. Так, на Чернігівщині вони напали на чотирьох пенсіонерів віком 82-86 років у Коропському та Борзнянському районах.

Розбійники погрозували стареньким застосувати насильство, відбирали цінні, на їх думку, речі та всі гроші пенсіонерів (від 200 гривень до 14 тисяч гривень). Під час санкціонованих обшуків у помешканнях підозрюваних поліція вилучила низку речових доказів, серед іншого – мобільні телефони деяких потерпілих та чеки з ломбардів. Групу зловмисників поліція затримала на підставі статті 208 Кримінального процесуального кодексу України та помістила чоловіків до слідчого ізолятора.

Кримінальне провадження розслідується в рамках частини 3 статті 187 Кримінального кодексу України – розбій, поєднаний з проникненням у житло. Таке правопорушення карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років із конфіскацією майна.

Сектор комунікації поліції
Чернігівської області

Вода: куди й чому зникає?

Ювілей великої повені

Якщо все так і далі піде, то скоро, чого доброго, доведеться пояснювати, що означає слово повінь. Але будемо оптимістами. Тож нагадаємо тим, хто був свідком, і розповімо тим, кому свідком бути не довелось, про останню велику повінь на Десні, яка і є цього року ювілейною, бо ж сталася 1970 року.

За всі роки спостережень Десна біля Чернігова повеней рекорд встановила 1917-го. Тоді рівень води в нашій зачарованій 18 квітня становив 985 сантиметрів над рівнем нуля. Усього на два сантиметри він був нижчим 29 квітня 1931 року і на дев'ять сантиметрів – 19-20 квітня 1970-го.

Рівень піку останньої зафіксовано на світлинах, які пропонуємо увазі читачів. Оскільки за півстоліття багато

чого змінилося у нашому місті, то світлина потребує додаткових пояснень.

Давно немає старого дерев'яного річкового вокзалу, який був ближче до Валу, ніж новий. Щоправда, до нового уже кілька років не швартуються рейсові пасажирські теплоходи, але це, як кажуть, тема іншої розмови. Отож пік повені 1970-го року «взяв у полон» старий річковий вокзал, перетворивши його на острів. Човни, один з яких обстежує чотириногий друг людини, тоді плавали буквально біля підніжжя Валу.

Інше фото зафіксувало наполовину затоплений продуктовий магазин на території річкового вокзалу. На фронтоні продмагу – колоритний як на нинішній час заклик так званою «загальнодоступною»

мовою: «Работники торговли! Всемерно повышайте культуру обслуживания населения, полнее и лучше удовлетворяйте запросы советских людей!»

Третя світлина зроблена на спуску колишньої вулиці імені М. Горького в напрямку Десни. Одноповерхове приміщення на лівому боці світлини з малозрозумілим для молодих читачів лозунгом «Здесь работает бригада коммунистического труда» нині «підросло» на два поверхи. Що ж до малозрозумілість останнього напису, то автор мав на увазі не «загальнодоступну» мову, а зміст. Що таке бригада комуністичної праці, і тоді не зовсім було зрозуміло, а тепер і поготів. Та це, повторюся, тема іншої розмови.

Олександр ОЛІЙНИК
Чернігів
Фото автора

У моєму селі зник ставок!!!

Глобальні зміни клімату, осушення боліт, розорювання луків, вирубка лісів, тотальне вирощування кукурудзи та ріпаку без сівозміни протягом багатьох років...

Зник ставок у моєму рідному селі Данилівка Менського району. Офіційно це річка Сперж, але ще колись меліоратори перетворили її в мережу ставків.

І от сьогодні можна тільки гірко плакати.

На першому фото – ставок 4 червня 2017 року.

На другому – ставок 22 квітня 2020 року.

Олександр ЯСЕНЧУК
Чернігів

Годі причитати, час щось робити

Коментар редактора «Світ-інфо»

Описана в статті відомого чернігівського письменника і журналіста Олександра Олійника повінь, звичайно, рекордна за останні півстоліття. Така чи хоч і дещо менша повінь буває не кожного року чи й десятиліття. Але й звичайні, нормальні повені на Десні ми бачимо вже далеко не щороку. Гарна вода була у 2013 році. Потім чотири роки підряд – слабенька. У 2018 році менша, ніж у 2013, але теж непогана. Торік – майже без повені. Нині – просто без повені. Але що тут казати: коли вперше за ті ж півстоліття фактично не було зими.

Це вже аномалія, адже кілька десятиліть тому повені, більш чи менші, але були ЩОРОКУ. Звичайно, є глобальне потепління, відтак малосніжні зими. Також можемо згадати недолугу меліорацію в радянські часи, коли «випрямили» річки, осушували болота. Але гляньмо на нинішню ситуацію.

Адресую читачів до моєї публікації «Чи крадуть воду Десни?», в нашій газеті № 51, за 19 березня 2015 року. Ви її можете прочитати на сайті газети в Інтернеті. Нагадаю коротко її зміст, суть озвучених уже тоді проблем.

Варто б, на додачу до об'єктивних і не дуже залежних від людей факторів, сказати й ще про дві можливі причини слабких повеней Десни. Ці чутки, версії вперто вже кілька років ходять серед моїх земляків. Але чутки не позбавлені резону. Та й в колишньому Союзі, від якого ми недалеко відскачили, через брак гласності, інформації те, що існувало в чутках, часто згодом виявлялося суцільною правдою.

Тому нині роз'яснення, чи це неправдиві чутки, чи дійсно воно так, мають внести наші відповідні державні органи.

Обидві чутки, версії говорять про безгосподарне відбирання води з Десни.

Одна версія – міжнародного плану: воду Десни забирають у її верхній течії в Росії. Тут трохи географії. Десна – третя за величиною ріка України, після Дніпра і Дністра. Точніше, третя серед рік, які течуть Україною. Річ у тім, що всі три названі ріки течуть територією не лише України. Звичайна ситуація в географії: чимало рік течуть по кількох сусідніх країнах.

Більше половини довжини Дніпра – поза межами України. Після масованого будівництва понад півстоліття тому кількох гідроелектростанцій Дніпро «випрямили» майже на 200 кілометрів, і довжина ріки нині – 2201 кілометр. З них по Україні – лише 981, решта – по Росії і Білорусі. Дністер має довжину 1362 кілометри, по Україні – 705.

І нарешті наша красуня Десна. По Україні тече більша частина ріки. Загальна довжина її – 1130 кілометрів (у деяких довідниках значиться 1187), у межах України – 591 кілометр.

Витоки Десни – у Смоленській області. Далі річка йде по Брянській області, а в Україні – найбільше по Чернігівщині, але також по Сумській і Київській областях. Отже, понад 500 кілометрів Десни – у Росії. На її берегах – міста Єльня на Смоленщині, Брянськ і Трубчевськ на Брянщині.

Так от, версія, що вперто ходить серед людей, – воду Десни забирають російські на свої промислові потреби.

У Смоленській області найбільшим водним об'єктом на Десні є Десногірське водосховище, створене для потреб Смоленської атомної електростанції, що в місті Десногірськ.

Говорять і про якісь порівняно не-

Це не пустеля Сахара в Африці. Це поле на околиці райцентру Семенівка на Чернігівщині – після недавньої пилкової бурі.

давно збудовані водосховища для промислових об'єктів у Брянській області, на кордоні з Чернігівщиною, Україною.

Навіть якщо води там забирають порівняно небагато, але весною, коли формується повінь, це впливає на її рівень.

Є й інша проблема: забруднення Десни стічними промисловими водами з Росії. Це питання виникає постійно.

А от друга версія малої повені Десни вже наша, внутрішня. Під Києвом, униз за течією Дніпра, багаті і владні люди правдами й не правдами розхалили ласі шматки прибережних зон ріки. І будують тут свої розкішні маєтки. Дехто, всупереч екологічним нормам, – мало не біля самої води. Але, коли Дніпро розливається потужно, вода починає хлюпати мало не в спальнях хазяїв.

І тоді, аби врятувати панські маєтки від підтоплення, начебто робиться ось що. Терміново «скидають» дніпровську повінь через шлюзи водосховищ униз за течією. Колосальні маси води швидко спливають в пониззя ріки, і цим самим ніби «висмоктуються» вода з Десни, що впадає в Дніпро на околиці столиці. Порятунок кількох десятків панських маєтків – за рахунок позбав-

лення води мешканців сотень придеснянських сіл. Ця версія цілком імовірна.

До речі, не лише придеснянських. У природі все пов'язане, зокрема, рівень ґрунтових вод. Тому відсутність повеней збезводнює річки, озера, ставки і за десятки кілометрів від Десни, у віддалених від неї районах області.

Ясність щодо цих версій має внести Міністерство екології. А оскільки йдеться про Чернігівщину, то й обласне управління екології, котре має прийнятні порушити це питання перед столичною владою.

Що робити ще? Негайно припинити незаконні розорювання луків, що подекуди робиться мало не по берегах річок, принаймні, в охоронних зонах.

Підбати про раціональне використання води в побути, можливо, встановити звичайний тариф на таку-то норму споживання води і значно більший на понаднормову. Максимально встановлювати лічильники води в оселях. Ввести жорсткіший контроль за використанням води у промисловості, аграрному секторі. Переходити на ощадливі, бажано – безвідходні цикли виробництва, із замкнутим циклом використання води. Карати підприємства, тобто їх власників, за скидання у водойми брудних промислових вод.

Береги зелені насадження, особливо полезахисні лісосмуги. Їх наші люди масово садили кілька десятиліть тому не випадково, адже ці насадження затримували сніг, зберігали вологу. Але в останні роки, через безлад у земельному законодавстві, ці лісосмуги безконтрольно вирубувалися різними хапугами, як і пришлахові насадження.

Петро АНТОНЕНКО

«Поштові» президентські вибори в Польщі: до їх бойкоту закликали навіть колишні президенти

Колишні президенти Польщі Лех Валенса, Олександр Квасьневський, Броніслав Коморовський, а також ряд колишніх прем'єрів країни у відкритому листі заявили, що не голосуватимуть на «псевдо виборах», запланованих на 10 травня, і закликали громадян вчинити так само.

«Процедура голосування поштою у такій формі і в такий час, як пропонує правляча партія, є псевдовиборами. Ми не будемо брати участі у них... Ми сподіваємося, що кандидати та виборці, які поділяють наше занепокоєння щодо демократичного майбутнього Польщі, вчинять так само», заявили вони у листі.

Разом з трьома колишніми президентами держави, лист підписали Марек Белька (11-й прем'єр Польщі), Ян Кшиштоф Белецький (2-й прем'єр), Владзімеж Цімошевич (8-й прем'єр), Єва Копач (6-й віце-президент Європарламенту та 15-й прем'єр Польщі), Казимир Марцинкевич (12-й прем'єр) та Лешек

Міллер (10-й прем'єр). Лист опублікували на сайті Форуму громадянського розвитку, який очолює Лешек Бальцеревич.

Підписанти заявили, що вибори мають відбуватися відповідно до положень Конституції та у спосіб, який не залишатиме сумнівів щодо дотримання принципів універсальності, рівності, таємності і доброчесності.

«Рішення щодо голосування поштою, на якому наполягала «Право і справедливість», було прийняте всупереч Конституції та регламенту Сейму», наголошують підписанти.

Вони зазначили, що у такій формі не гарантується таємність голосування, а проведення виборів у розпал епідемії створює загрозу для життя і здоров'я громадян.

Вони наголосили, що Конституція залишає можливість, у разі запровадження надзвичайного стану, відкласти вибори, забезпечуючи безперервну передачу влади – і пандемія є достатньою для цього підставою.

Раніше до бойкоту таких президентських

виборів, що мають відбутися 10 травня, закликав колишній прем'єр-міністр Польщі та експрезидент Європейської ради Дональд Туск, зазначивши, що «ситуація, яку підготував уряд, не матиме нічого спільного з виборами», а єврокомісар з питань юстиції Діде Рейндерс заявив, що якщо президентські вибори у Польщі відбудуться в нинішніх умовах, вони можуть не відповідати цілій низці міжнародних стандартів.

Кандидатка в президенти Польщі від найбільшої опозиційної партії «Громадянська платформа» Малгожата Кідава-Блонська заявила, що не братиме участі у виборах 10 травня, якщо вони відбуватимуться поштою.

Натомість 29 квітня прем'єр-міністр Польщі Матеуш Моравецький закликав верхню палату парламенту Сенат пришвидшити роботу, яка дозволить провести президентські вибори 10 травня шляхом поштового голосування у зв'язку з пандемією.

«Свинарчукгейт»: нове у розслідуванні

В лютому минулого року наше суспільство, уже звичне до корупційних скандалів, струснуло новим скандалом. І дуже гучний, адже мова йшла про особливо неприпустиме в час війни – афери в оборонній промисловості, постачанні української армії зброєю і боєприпасами.

Журналісти програми розслідувань «Наші гроші» в кількох передачах на каналі «1+1» детально розповіли про ці схеми розкрадання оборонного бюджету. Афери організували поставку на наші оборонні підприємства запчастин для ремонту військової техніки за дуже завищеними цінами. Діставали їх двома шляхами: контрабандою з Росії і нелегальною закупівлею на складах нашої ж армії. Запчастини зловмисники легалізували через створені ними фірми-прокладки.

Молодиків очолював Ігор Гладковський, син Олега Гладковського, заступника секретаря Ради національної безпеки і оборони. Щоб змусити оборонні заводи купувати деталі за дуже завищеними цінами, Ігор звертався до батька, котрий і проштовхував ці оборудки.

Але цікаво, що наші правоохоронні органи, в тому числі Генеральна прокуратура, давно знали про ці схеми, бо вели розслідування їх ще з 2016 року. Тільки от скільки ще б років тяглося таке «розслідування», якби не викриття в медіа цих оборудок.

Скандал трапився у розпал президентської виборчої кампанії і, звичайно, вдарив по іміджу тодішнього президента і кандидата знову на цей пост Петра Порошенка. Адже Гладковський (на фото) був давнім бізнесовим партнером Порошенка.

Після оприлюднення афер слідство начебто пішло швидше. Але все ж, воно, як і багато чого іншого, перейшло «у спадок» новій владі.

Гладковський свого часу чомусь поміняв прізвище, до цього він був Свинарчук. За аналогією з давнім політичним скандалом у США – «Уотергейт», наш скандал у медіа назвали – «Свинарчукгейт».

Ось що повідомляє про продовження розслідування Інтернет-газета «Українська правда».

Несплачені податки на 50 млн: учасникам схем Гладковського посилили підозру

Антикорупційники повідомили про підозру в ухиленні від сплати податків на суму майже 50 млн грн та легалізації цих коштів чотирьом особам, які причетні до компанії «Оптимумспецдеталь».

Джерело: НАБУ, САП.

Дослідуючи «29 квітня 2020 року детективи Національного Бюро під процесуальним керівництвом САП повідомили про підозру чотирьом особам, які фактично керували і забезпечували роботу ТОВ «Оптимумспецдеталь», у вчиненні тяжкого та особливо тяжкого злочину - ухиленні від сплати податків у особливо великому розмірі та легалізації коштів в особливо великих розмірах, набутих внаслідок вказаного злочину».

Деталі. Правоохоронці не називають прізвищ, але за даними «Української правди» мова йде про екскерівника «Оптимумспецдеталь» Володимира Волохача, Віталія Жукова та Андрія Рогозу, які фактично керували і забезпечували роботу товариства, а також бухгалтер Іванюк.

В ході досудового розслідування встановлено, що у 2015 році двоє осіб, які фактично здійснювали керування товариством «Оптимумспецдеталь», розробили злочинну схему постачання комплектуючих для військової техніки до державних підприємств Державного концерну «Укроборонпром» з ухиленням від сплати податків з таких операцій.

До реалізації злочинної схеми особи за грошову винагороду залучили одного чоловіка, якого призначили на посаду як директора товариства, так і бухгалтера, хоча жодних спеціальних знань у нього не було.

Фактичне здійснення бухгалтерської діяльності на підприємстві було покладено на ще одну учасницю злочинної схеми - бухгалтерку одного із підконтрольних організаторам схеми підприємств.

Відповідно до узгодженої схеми, організатори забезпечували оформлення договорів на поставку товарів до підприємств «Укроборонпрому».

Проте ці товари не мали легального джерела походження - ні реально, ні документально не були придбані товариством «Оптимумспецдеталь».

Для приховування цього факту були створені фіктивні підприємства, які маскували реальне походження комплектуючих та створювали формальне законне джерело походження цих товарів.

Шляхом відображення у податковому обліку безтоварних операцій з цими суб'єктами господарювання, формували податковий кредит та підвищували собівартість товарів, які фактично були набути на безоплатній основі.

Отримані з операцій безготівкові кошти у подальшому переводились в готівку, але податки на додану вартість та прибуток не сплачувались.

Таким чином, за 2015 - 2018 роки

товариство ухилилось від сплати податків на загальну суму 49,342 млн гривень.

На сьогодні учасникам злочинної схеми інкриміновано організацію та вчинення особливо тяжких злочинів, передбачених ч.3 ст. 212 та ч.3 ст.209 Кримінального кодексу України.

Санкція статей передбачає максимальне покарання до 12 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Розслідування фактів можливого ухилення від сплати податків ТОВ «Оптимумспецдеталь» розпочала Військова прокуратура ще навесні 2016 року та впродовж наступних трьох років слідчі та процесуальні дії в справі майже не здійснювалися.

Аж поки в березні 2019 року ТОВ «Оптимумспецдеталь» не опинилась в центрі корупційного скандалу навколо закупівель ДК «Укроборонпром», викритого журналістами (так звана справа Гладковських-Свинарчуків - ред.).

У відповідь 5 березня 2019 року двома фактичними керівниками ТОВ «Оптимумспецдеталь» (Рогоза і Жуков - ред.) Військова прокуратура повідомила про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 27, ч. 3 ст. 212 КК України. Їм інкримінували ухилення від сплати податків у 26,6 млн грн.

Один з підозрюваних (Рогоза - ред.) зголосився до суми сплатити до бюджету, про що публічно повідомив тодішній генеральний прокурор Юрій Луценко.

Однак в подальшому Шевченківський районний суд м. Києва відмовив прокурорам у задоволенні клопотання про звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків та закриття кримінального провадження за цим фактом. Як йдеться в ухвалі, не було наведено належних допустимих доказів про сплату 26,6 млн грн.

Тож 2 вересня 2019 року суд повернув прокурору клопотання, що означало: розслідування у кримінальному провадженні мало бути відновлено.

У листопаді 2019 року підслідність у цій справі постановою Генерального прокурора визначено як Національним бюро, оскільки події, які досліджувалися в межах цього провадження, перетиналися з іншими, які вже розслідували детективи НАБУ щодо ДК «Укроборонпром».

Детективи Національного бюро зібрали докази не лише того, що насправді сума податків, несплачених ТОВ, є більшою за раніше інкриміновані Військовою прокуратурою, а й здобули підтвердження, що вказані несплачені податки в подальшому були легалізовані шляхом вчинення низки незаконних фінансових операцій.

«Українська правда», 30. 04. 2020. Pravda.com.ua

Росіяни про Росію

Олег БАСИЛАШВИЛІ, актор театру і кіно

Комуно-радянська деградація

Советский союз совершил ужасное дело: похуже, за время своей истории он истребил почти всех, кто мог бы воспринять свободу. Последний всплеск сопротивления — Новочеркасский бунт при Хрущёве. Когда потом появился шанс на свободу, воспользоваться им было уже некому. Воля к свободе осталась в Украине, в Прибалтике, в Грузии. Но не у нас, не у русских. У нас качество населения низведено ниже плинтуса. Оно не идёт ни в какое сравнение со сталинскими временами. Ибо тогда система всё-таки преодолевала сопротивление, с нею всё-таки боролись. Были крестьянские восстания, потом были власовцы. Был огромный пласт людей, ненавидящих Сталина и советскую власть. Недаром системе требовался ГУЛАГ. Сейчас он не нужен. ЭТОТ народ любит вольно и без ГУЛАГа. Страшное дело — рабство из-под палки. Но ещё страшнее — рабство без палки. Страшен советский ватник. Но страшнее советский иномарка, в импортных шмотках, отдыхающий в Европе и притом ненавидящий Запад.

Помнится, при советской власти обязывала хозяев личных домов вывешивать по праздникам красный флаг. Не вывесишь — будут неприятности. Сейчас никто никого не принуждает цеплять «колорадскую» ленточку на свой личный автомобиль — но цепляют все, сами цепляют, не замечая, как двусмысленно и даже комично этот круглогодичный «символ победы» выглядит на «мерседесе» или «фольксвагене».

Этот нынешний добровольный неосталинизм, добровольный отказ от возможности быть свободным — гораздо страшнее атмосферы 30-х годов. Он знаменует полную деградацию, возможно, уже необратимую. Это вырождение как следствие мощнейшей антиселекции, отрицательной калибровки. В великом русском языке есть слово «люди» и слово «ублюдки». Как видите, они вроде бы созвучны, похожи друг на друга. Однако значение этих слов совсем разное. И корни разные — «люди» и «блуд» соответственно. Между этими двумя словами при всём их некотором созвучии — дистанция огромного размера. Такая же, как между русскими 30-х годов и нами, нынешними русскими. Там, в 30-х, были всё-таки люди.

Начало перестройки было ознаменовано появлением знакового фильма «Покаяние» Тенгиза Абуладзе. Собственно, перестроечная критика сталинизма началась с него. Главный смысл этого фильма был не воспринят, он показался тогда слишком радикальным и даже нигилистическим. Сын выкапывает из могилы труп отца-тирана и выбрасывает его с горы куда-то в мир — на ветер, на вечный позор. О, как тогда, в пору выхода фильма на экраны, многие клеймили эту яркую сцену, как оскорбляли его! Фильм стал своего рода «проверкой на швистость», проверкой готовности общества к переменам, к перерождению. Он нёс в себе послание, которое не было услышано: нас может спасти только радикальное отречение от скверны. Подобное тому, что совершила Восточная Европа. Но это не произошло. Покаяние — а именно в этом состояло послание фильма — не состоялось. Фильм, повторяю, не был услышан, и само это слово — покаяние — стало по большей части вызывать раздражение и озлобление, и чем дальше, тем сильнее.

Призывы к покаянию стали восприниматься как оскорбление национального и личного достоинства: «Кому, НАМ каяться?! Перед кем?? Да мы всех их спасли от фашизма!». Сегодня тема покаяния, звучащая в годы перестройки, окончательно перечёркнута великой темой «вставания с колен». Её венец — «Крымнаш». Законченный исторический цикл: от фильма «Покаяние» до фильма «Путь на родину». Мы вернулись-таки «на родину». Кто-то, вспоминая картину Абуладзе, сказал, что зловонный труп тирана теперь подобран и водружён на старый пьедестал. Не совсем так. Этот полуразложившийся труп наши современники притащили к себе домой и усадили за семейный стол. В его обществе пьют чай. С ним подобострастно беседуют, с ним советуются. И если у трупа вдруг отваливается голова, её с извинениями прилаживают на место.

Закордонне українство

Пам'ять про Чорнобильську аварію

Кожного року 26-ого квітня українці всього світу згадують цю трагічну дату з 1986 року. Коли вістка про аварію на Чорнобильській електростанції долетіла до українських поселень в США, то багато зусиль було докладено, щоб допомогти потерпілим та розкрити засекречення про цю аварію пануючим в той час Советським Союзом.

У Чикаго в 1990 році 84 Відділ Союзу Українок Америки (СУА) та Товариство РУХ запросили др. Дмитра Гродзинського, академіка Національної Академії Наук України, дати доповідь на тему: «Чорнобиль і його наслідки». Доповідь відбулася у приміщенні Українського Інституту Модерного Мистецтва в Чикаго на яку прибуло багато зацікавлених осіб. Др. Гродзинський, який очолював Інститут клітинної біології і генетичної інженерії НАН України, дуже цікаво розповідав та ілюстрував наслідки радіації на рослинах та тваринах.

Тема наслідків радіації дуже цікавила інтелектуальні кола американського суспільства і др. Гродзинського було запрошено говорити на цю тему у коледжах та університетах в штатах Іллінойс, Індіана та на сході Америки. Йому також давали інтерв'ю на публічному радіо (PBS) американські журналісти, які побували в Чорнобильській зоні.

Цьогорічне відзначення Чорнобильської трагедії не відбулося на Дні Землі в Oscar Scherer State Park, Osprey, Florida, як у минулому, через карантин коронавірусу. Але священики українських церков у Норт-Порті, штат Флорида, відправили панахиду за жертви Чорнобиля, а члени громади помолилися за них. Вічна їм пам'ять!

Віра БОДНАРУК
Громадський Комітет, Норт Порт, Флорида, США
Фото Богдана Боднарука

Др. Д. Гродзинський дає доповідь у Чикаго, 1990 р.

«День Землі», Флорида, квітень 2019 р. Зліва направо: Л. Попель, Б. Боднарук, Н. Лехман, В. Боднарук, М. Футей, І. Олесницька, суддя Б. Футей

Великодні вітання від обласних «Просвіт»

Товариство Української Мови ім. Шевченка в США (ТУМ) отримало багато Великодніх побажань, через інтернет, від обласних осередків «Просвіти» для членів ТУМ та української громади в діаспорі.

Просвітяни дякують за поміч у видавничій праці, за утвердження української мови на всіх теренах України, за поміч в освітницькій діяльності, за поміч раненим воїнам України та їх родинам.

Свої Великодні молитви та щирі святочні вітання пересилають просвітяни обласних «Просвіт»:

Київ, Центральне Правління;
Києво Могиланська Академія, правління;
голови обласних організацій «Просвіти»:
Хмельницький, Віталій Міхалевський;
Луцьк, Микола Кучерепа;
Чернівці, Остап Савчук;
Рівне, Іван Ветров;
Полтава, Микола Кульчинський;
Луганськ, Володимир Семистяга;
Херсон, Олег Олексюк;
а також представники організацій:
Запоріжжя, Анатолій Ажажа, член Правління;
Харків, Анатолій Кіндратенко, газета «Журавлики»;
Львів, Олег Романчук, журнал «Універсум»;
Чернівці, Петро Антоненко, газета «Світ-інфо»;
Дніпро, Фідель Сухоніс, журнал «Бористен»
Острозька Академія, ректор Ігор Пасічник.

Віра БОДНАРУК,
професор, голова ТУМ (США)

Пряма мова

Ігор
ЛУЦЕНКО,
народний
депутат
України
8-скликання

Потрібен чорнобильський «Нюрнберг»

Правильно було б засудити радянських керівників, котрі ще залишилися живими (чи ні) за ту першотравневу демонстрацію в Києві, за приховування інформації, за невжиття дій, внаслідок яких постраждав і свій народ, і решта світу.

Тоталітарні, комуністичні режими реагують однаково. Що Китай з нішнім вірусом, що СРСР з Чорнобилем приховували справжній масштаб катастрофи, здійснювали тиск на тих, хто намагався розказати правду.

У нас в Україні є усі можливості для цього. Зробити такий собі «чорнобильський Нюрнберг». Бо за усі свої страшні злочини керівники СРСР не понесли ніякої відповідальності, жоден.

А тут є і увага міжнародної спільноти (усі в світі прекрасно знають про Chernobyl), і наявні численні живі свідки. Треба діяти.

Російський комуністичний тоталітаризм мусить бути покараний, інакше це зло лише буде повертатися і зростати.

26 квітня 2020 р.

Полтавці зустрілися у США з комісаром округу

Наші земляки відвідали Урядовий центр на запрошення комісара округу Лекаванна (штат Пенсильванія) демократа Джеррі Нотаріанні.

Демократична й культурно різноманітна країна Сполучених Штатів Америки незмінно підтверджує важливість відносин із Україною як із другом і стратегічним партнером.

Побувала на зустрічі з комісаром округу Лекаванна Джеррі Нотаріанні і авторка цих рядків – заслужений працівник культури України, голова Полтавського обласного відділення Міжнародної організації «Жіноча громада» Валентина Шемчук.

Урядовий будинок стоїть у серед-

Джеррі Нотаріанні й Валентина Шемчук на площі Скрентона

місті Скрентона. Тут відкриті офіси всіх трьох окружних комісарів. Зберігається юридичний архів. Працює податкова адміністрація. У сімейному суді розглядають справи, що стосуються дітей і родин. Серед головних аспектів діяльності – допомога всім ветеранам: тим, хто брав участь у бойових діях і хто пройшов службу в армії чи на флоті. Повсякчас на сторожі безпеки громадян шерифи, в чій обов'язки входить підтримка правопорядку, допомога в здійсненні правосуддя.

Наші відвідини Урядового центру позначилися особливою гостинністю комісара округу Лекаванна від Демократичної партії США Джеррі Нотарі-

анні. А праця державних службовців – доброзичливою відкритістю.

Знову вдалося завітати до скрентонських пам'яток. Музей природничої історії знаменитий своїми артефактами та мальовничим краєвидом навколо будівлі. Відомі доменні печі, побудовані 1848–1857 років, і Музей залізниці, прокладеної 1851-го. А колишній вокзал відновлений як готель «Редіссон». Культурний центр-театр включений у національний реєстр історичних місць.

Валентина ШЕМЧУК,
заслужений працівник
культури України

Скандальний російський режисер, відомий садизмом у його фільмах, нав'язує українцям винуватість за Бабин Яр

Коментар редактора «Світ-інфо».

«Задовбав уже цей Бабин Яр і ці євреї» – хочеться спересердя вигукнути. Але стримаймо емоції, нервовості у наш стресовий час і так доволі.

Якось я відповідав на запитання: «Що ви скажете про євреїв?». Відповідь моя була така: «Скажу, що треба якомога менше казати на ці теми».

Дійсно, що за такий особливий народ, який займає перше місце у світі по «казаннях» про нього? При тому, ці оцінки прямо протилежні. Одні торочать, що євреї правлять світом, інші запевняють, що це найнещадніший народ в історії. А що, як сказати: народ як народ, такий, як і інші? От щось не виходить.

А як тут вийде, коли стільки всякого, що «підказує» на оту першу версію? Правлять, і все тут. Ну, те, що наш молодий шостий президент країни євреї, – зрозуміло. Але ж і всіх попередніх 5-ох зачислюють туди ж. Читали таке, особливо в Інтернеті? І прізвища їм, замість їхніх українських, озвучують, мовляв, «справжні», типу Рабинович, Вальцман, Баренбойм.

Можна було б іронізувати щодо такого. Але є деякі серйозні речі. Одна з них – непомірне роздування теми Бабиного Яру. Не сприйміть це за блюзнірство, адже то місце знищення величезної кількості людей. Але таке акцентування... Ще й з акцентом на єврейство, на те, що вони загинули отут, на нашій землі. Ще й з такими новими скандалами.

Чи не варто б дещо змістити акцент, при всій пошані до жертв трагедії Бабиного Яру? До речі, залишилось в спокої назву ближньої станції метро «Дорогожичі», яку дехто так уже хоче перейменувати в «Бабин Яр». Дорогожичі – древня назва, пов'язана з історією Київської Русі.

Так от, щодо акцентів. Голокост – далеко не єдина така трагедія людства у ХХ столітті і не єдина на нашій українській землі. Досить згадати загалом дві Світові війни, в яких загинули десятки мільйонів людей. У тому числі величезні жертви понесла Україна. А у нас же був ще й Голодомор, і навряд чи пам'ять мільйонів його жертв належно вшанована тим скромним меморіалом у Києві.

Між іншим, у нашому Чернівці досі нема пам'ятника жертвам Голодомору. Хоч свого часу,

за указом президента Ющенка, такі пам'ятники, бодай у вигляді дерев'яного хреста, встановлювали мало не в кожному селі.

Доречно нагадати, що і Голодоморів було три: окрім найбільшого, 1932–1933 років, ще були 1921 і 1947 роки.

А загалом тоталітарний комуністичний режим СРСР? За понад 70 років його існування знищено на території Союзу десятки мільйонів людей, досі їх навіть не пораховано. В тому числі мільйони в Україні. Згадаймо хоча б Великий терор 1937 – 1938 років.

То ж давно час спорудити в столиці України великий меморіал саме жертвам тоталітарного режиму загалом. Звернімо увагу: під Меморіал «Бабин Яр» заплановано територію майже у 8 гектарів! І це в Києві, де на вагу золота кожен клаптик землі. І вартість цього проекту – 120 мільйонів доларів, або 3 мільярди 250 мільйонів гривень.

Та що тут говорити про такий Меморіал жертвам тоталітаризму, коли в Україні за 30 років так і не спромоглися провести бодай громадський суд над комуністичним режимом. Що давно зроблено у де-

яких країнах колишнього соцтабору і в чому вони готові допомогти нам. У нас же проциндрили три десятиліття, при всіх попередніх президентів, парламентах і урядах. Промололи язиками так звані національно-демократичні сили, починаючи з Народного Руху.

Та повернімося до Меморіалу «Бабин Яр». Його названо «державно-приватним» проектом. Так і згадується преслів'я «Гуртове-чортове». Яка тут складова державного і приватного, громадського? Почалося начебто ж з державного рішення – президента і міської влади столиці. Далі створюється Наглядова рада. Ким, які її функції? Схоже, керівні. Від імені кого? Ну, наглядової ради у нас зараз взагалі в моді. У приватному бізнесі – це зрозуміло. Але ось і у державних структурах. Чуємо про наглядові ради у таких потужних з них, мало не міністерствах, як, наприклад, Укрзалізниця, Укроборонпром. Особливо почули останнім часом, коли впливли зарплати членів цих рад, встановлені, мабуть же, ними самими. Зарплати і приплати по півмільйона гривень а той більше.

Припустімо, цей Меморіал фі-

нансується не державним коштом. Значить, приватним бізнесом, про що каже уже сама така річ, як Благодійний фонд. Хто ж фінансує? Напевно, ж три багаті російські євреї, згадані члени Наглядової ради А де ж багаті українські євреї, взагалі наші багатії, яких ми лаємо словом – «олігархи»? І українські бізнесмени, якщо ми кажемо, що там були вбиті далеко не одні євреї? Запитання не зайві, адже хто платить, той і замовляє музику.

Отак ми й підійшли до питання, яке задають у коментарях в Інтернеті обурені читачі статті Сергія Припути. Хто там чим керує, хто і як кого призначає? Яка тут роль держави в цьому начебто все ж державному закладі?

Як опинився на цій посаді отой скандальний російський режисер? Ну, скандал щодо його фільму – окрема тема, раз уже правоохоронні органи нарешті (!) порушили і розслідують кримінальну справу. Але й поза цією справою є надто багато запитань. Насамперед, щодо тривалого впливу агресора Росії на нашу історію і сьогодення.

Петро АНТОНЕНКО

100 років Варшавському договору України і Польщі

21 квітня 1920-го року підписано Варшавський договір (політичний й військовий конвенції) Директорії Української Народної Республіки з Польщею.

Наприкінці 1919-го Українська Народна Республіка, вимушена безперервними боями з російськими більшовиками і білогвардійцями, епідемією тифу та ізольована дипломатичною блокадою Антанти, перебувала на межі існування. Армія й уряд опинилися в «трикутнику смерті» – в районі містечок Любар, Миропіль, Остропіль на Волині, зі сторонами довжиною 35-40 кілометрів, заблоковані з різних сторін більшовиками, білогвардійцями, поляками і приречені на винищення.

Залишалося або скласти зброю, або ж підписати угоду з Польською республікою – хай ціною втрати частини території, але з надією на продовження боротьби за незалежну Українську державу.

Консультації й перемовини з поляками розпочалися ще в жовтні 1919-го і тривали кілька місяців. За результатами наради в Новій Чорторії 4-6 грудня 1919-го, залишки Армії УНР вирушили ворожими тилами в Перший Зимовий похід. Водночас на дипломатичному фронті ситуація раз по раз заходила в глухий кут. Кордон мав пролягати по річці Збруч, тим самим Україна тимчасово зрікалася своєї етнічних територій Галичини, Західної Волині, частини Полісся, Лемківщини, Підляштя, Посяння і Холмщини (загалом понад 160 тисяч квадратних кілометрів і майже 11 мільйонів населення). Водночас уряд Юзефа Пілсудського відмовлявся від намірів розширити

територію Польщі до кордонів Речі Посполитої 1772 року, визнавав незалежність УНР та надавав військово-дупомогу.

На інші компроміси поляки не погоджувалися. Та з огляду на трагічність і безнадійність становища було вирішено прийняти угоду.

Договір між УНР та Республікою Польща, відомий як Варшавський договір (або пакт Пілсудського-Петлюри), підписаний о 1.40 в ніч на 22 квітня 1920-го, хоча в самому документі зазначена дата 21 квітня. Його підписали голова української дипломатичної місії у Польщі Андрій Лівіцький та віце-міністр закордонних справ Польщі Ян Домбський.

Військову конвенцію підписано 24 квітня, вона вважалася складовою політичної угоди. Сам договір був таємним і опублікований лише в 1926-му.

Угода викликала невдоволення значної частини українського політикуму, особливо в Західній Україні. Згодом Симон Петлюра так пояснює

Симон Петлюра вітає польського генерала Ридз-Смігли у визволеному від російських більшовиків Києві. 10 травня 1920 року.

«Тільки нечесний демагог може дозволити говорити собі про те, що «Петлюра продав» Галичину, Волинь і так далі. Петлюра, якщо говорить правду, несе на собі відповідальність за історичні «гріхи» і недоліки української неорганізованості, малокультурності і несприятливі обставини в житті української нації... шлях до української державності лежить через Київ, а не через Львів. Тільки тоді, коли Українська Державність утвердиться на горах Дніпра і біля Чорного моря, лише тоді можна думати реально про об'єднання українських земель, захоплених сусідами. Інша політика – це мрії, нереальні комбінації, які приведуть до того, що ніякої України не буде... Я переконаний, що вірність обраної мною лінії підтвердить історія».

Зрозуміло, договір укладався під польським диктатом, а Україна виступала в ньому «молодшим» партнером. Однак і в самій Польщі умови договору спричинили бурхливу реакцію й гостру критику, до ратифікації в сеймі справа не дійшла.

25 квітня 1920-го розпочався енергійний наступ польсько-українських військ, і вже 6 травня союзні війська увійшли в Київ. Однак згодом наступ захлинувся, масштабних повстань у радянському тилу так і не вибухнуло, тож поляки пішли на укладення миру з більшовиками. Ризький мирний договір 18 березня 1921-го фактично анулював Варшавський договір.

Та все ж завдяки українсько-польському союзу Польська держава змогла відстояти незалежність, була знята більшовицька загроза

Юзеф Пілсудський і Симон Петлюра на вокзалі в Станіславі (Івано-Франківську). 1920 рік.

Зліва праворуч: польський генерал Антоній Лістовський, головний отаман військ УНР Симон Петлюра, українські полковники Володимир Сальський, Марко Безручко в день вручення прапора 6-й Січовій дивізії. Бердичів, 21 квітня 1920 року.

для всієї Європи, УНР продовжила існування, а українська армія ще майже рік боролася з більшовиками.

Цей договір став єдиною великою міжнародною домовленістю УНР, втім вдалося прорвати фронт блокади України Антантаю.

Злочини Ульянова-Леніна проти людства і людяності

У 2020 році, 22 квітня, – 150 років від дня народження Володимира Ульянова, який більше відомий в історії за псевдо Ленін.

Він уособлює типовий приклад істоти, що заради власної мети, на свою користь пройшов по трупах людей, реалізуючи принцип «мета виправдовує засоби».

І він був справжнім майстром ведення інформаційно-психологічної війни, зомбування, обдурювання людей. Адаже свої злочинні вчинки він пояснював тим, що бореться за справедливість, чесність тощо...

Спробуємо назвати хоча б частину його злочинів.

Ульянов був дуже цікавим російським патріотом, тобто шовіністом і російським імперіалістом. Під час Першої світової війни заради захоплення влади у своїй країні пішов на змову та отримав фінансування від ворога Російської імперії – Німецької імперії. Гасло його більшовицької партії – поразка Росії у війні з державами Четверного союзу. Отже, його політична сила була знаряддям підірваної діяльності проти власної країни. Мета – захоплення влади, без неї ця країна для нього була нічого не варта.

Організація захоплення влади в Росії шляхом «жовтневого» державного перевороту, встановлення деспотичного режиму («диктатури пролетаріату») і утримання влади за допомогою державного терору. Ось кілька цитат В. Ульянова-Леніна.

«... Чудовий план! Докінчували його разом із Дзержинським. Під виглядом «зелених» (ми потім на них звалимо) пройдемо на 10-20 верст і перевишаємо куркулів, попів, поміщиків. Премія: 100.000 р. за по-

вішеного[...]» (Литвин А. Л. «Красный и Белый террор в России в 1917–1922 годах»).

«Війна не на життя, а на смерть багатим і дармоїдам, буржуазним інтелігентам[...] з ними треба розправлятися, при найменшому порушенні[...] В одному місці посаджіть до в'язниці[...] У іншому – поставлять їх чистити туалети. У третьому – забезпечать їх, після відбуття карцеру, жовтими квитками[...] У четвертому – розстріляють на місці[...] Чим різноманітніше, тим краще, тим багатшим буде загальний досвід[...]» (24 – 27 грудня 1917 р., Ленин В.И., Полн. собр. соч., т. 35, с. 200, 201, 204. — Із праці «Как организовать соревнование?»).

«Пенза, Губвиконком. [...]провести нещадний масовий терор проти куркулів, попів і білогвардійців; сумнівних замкнути в концентраційний табір поза містом» (9 серпня 1918 р., Ленин В.И., Полн. собр. соч., т. 50, с. 143-144).

«Саратов, (уповноваженому Наркомпрода) Пайкесу. [...]раджу призначити своїх начальників і розстрілювати змовників і тих, хто вагається, нікого не питаючи і не допускаючи ідіотської тяганини» (22 серпня 1918 р., Ленин В.И., Полн. собр. соч., т. 50, с. 165).

«Свяжськ, Троцькому. Здивований і стривожений уповільненням операції проти Казані, особливо якщо вірно повідомлено мені, що ви маєте повну можливість артилерією знищити противника. По-моєму, не можна жаліти міста і відкладати довше, бо необхідно нещадно винищення[...]» (10 вересня 1918 р., Ленин В.И., Полн. собр. соч., т.50, с. 178).

І так можна безкінечно цитувати цю істоту, для якої державний терор був головним інструментом.

ДО РЕЧІ, автор цього допису сам був здивований, коли раптом дізнався, що автором ідеї «десяткування» в армії комуністичної Росії є не Лев Бронштейн-Троцький, а саме Володимир Ульянов:

«4) Ввести розстріл за недисципліну. [...] 9) Ввести кругову поруку всього заgonу, наприклад, загрозу розстрілу десятого, – за кожен випадок пограбування» (28 травня 1918 р., Ленин В.И., Полн. собр. соч., т. 36, с. 374, 375).

Для Московського князівства – Московського царства – Російської імперії державний терор як головний інструмент політики НЕ був чимось новим. Маємо на увазі таких кривавих диктаторів і психопатів, як наприклад Олександр Невський, Іван Четвертий («Грізний»), Петро Перший... Хіба що масштаби, тотальний характер комуністичного терору можуть вражати на фоні пропаганди про «владу трудящих»...

Імперіалістична політика комуністів-більшовиків на чолі з Ульяновим по відношенню до інших народів. Ще не встановивши свою владу на всій території Росії, вже 17 грудня 1917 року офіційно почали агресивну війну проти Української Народної Республіки. І з перервами вели її до майже повного загарбання в 1920-му (поділили її з Польщею, Чехословаччиною та Румунією). Форми і методи державного терору більшовицької Росії проти Українського народу були ще жорстокіші, ніж проти своїх «великоросів» у їхній громадянській війні.

Ульянов виявився справжнім

майстром ведення гібридної війни проти України та інших народів. Творення фейкових державних утворень, маскування російської агресії під виглядом місцевого сепаратизму стали зразком для наступників, серед яких назвемо Йосипа Сталіна, Володимира Путіна...

Ульянов став ідеологом і організатором створення держави, в якій нормою стали надексплуатація, визиск, грабунок населення, надзвичайно низький рівень життя. Адаже це була держава, де використовували рабську працю (мільйонів ув'язнених), відновили кріпосне право для селян тощо. Бо без них адміністративно-командна економіка не могла працювати. Створено новий правлячий клас держави, у якого була вся політична, економічна влада, привілеї та блага, – комуністична номенклатура. Вже у 1920-х – 1930-х роках аналітики української політичної еміграції називали їх «комуністичним дворянством».

ЩЕ ОДНЕ ПИТАННЯ: як Ульянов із подільниками зумів ідеологічно обґрунтувати, організувати і здійснити стільки кривавих злочинів і водночас замаскувати цю катастрофу-трагедію, хоч на короткий час (а для декого і досі), як щось успішне, передове і справедливе?

Відповідь проста: нав'язування «класової моралі», «комуністичної моралі» замість загальнолюдської (в нашому розумінні означає християнської). Люди, цілі соціальні групи суспільства оголошувалися ворогами «пролетаріату», «трудящих», яких треба ліквідувати (на практиці вбити). Ульянов пояснив: «Наша мораль підпорядкована повністю інтересам класової боротьби проле-

таріату». Так і виникла «комуністична мораль», яка все дозволяла комуністичним можновладцям і практично реалізувала, як він писав, «необхідне на ділі сполучення терору з вихованням мас».

Захоплення та утримання влади, відновлення під фальшивими гаслами російської імперії і продовження боротьби за світове панування Володимиром Ульяновим та його команди стало ЗРАЗКОМ наслідування для всіх кривавих диктаторів і загарбників ХХ-го і початку нашого сторіччя!

Пам'ятаємо: «Комуністичний тоталітарний режим 1917-1991 років в Україні визнається злочинним і таким, що здійснював політику державного терору, яка характеризувалася численними порушеннями прав людини у формі індивідуальних та масових вбивств, страт, смертей, депортацій, катувань, використання примусової праці та інших форм масового фізичного терору, переслідувань з етнічних, національних, релігійних, політичних, класових, соціальних та інших мотивів, заподіянням моральних і фізичних страждань під час застосування психіатричних заходів у політичних цілях, порушенням свободи совісті, думки, вираження поглядів, свободи преси та відсутністю політичного плюралізму, та у зв'язку з цим засуджується як несумісний з основоположними правами і свободами людини і громадянина».

Публікації сторінки підготував
Сергій БУТКО
Український інститут
національної пам'яті
Чернівці

Роль ленд-лізу в перемозі над нацизмом

«Ми зобов'язані постійно, аргументовано, твердо, наполегливо відстоювати правду про війну, про колосальний внесок радянського народу в Перемогу, про об'єднуючу і вирішальну роль Радянського Союзу в розгромі нацизму», 17 березня 2015 року наголосив президент Російської Федерації Володимир Путін. Це твердження — наріжний камінь російської державної політики національної пам'яті.

Саме тому тема ролі ленд-лізу у перемозі над нацизмом у Другій світовій війні оцінюється офіційним Кремлем як допоміжна (якщо не можна взагалі її ігнорувати): стверджується що допомога від США, Англії та Канади, що надходила за програмою ленд-лізу, відіграла важливу, але далеко не вирішальну роль в радянських військових зусиллях. Щоб без ленд-лізу Червона Армія все одно перемогла б вермахт, нехай і великою кров'ю і за більш тривалий термін.

Така політика пам'яті сучасної офіційної Москви прямо суперечить власним оцінкам під час Другої світової війни та неофіційним її тодішніх вищих керівників.

30 листопада 1943 року на урочистому обіді в честь дня народження Черчилля в Тегерані Йосип Сталін заявив у виголошеному тості: «Я хочу сказати вам, що, з російської точки зору, зробили Президент і Сполучені Штати для перемоги у війні. Найважливіші речі в цій війні — машини. Сполучені Штати довели, що можуть виробляти від 8000 до 10 000 літаків на місяць. Росія може виробляти, щонайбільше, 3000 літаків на місяць. Англія виробляє 3000-3500 на місяць, в основному важкі бомбардувальники. Таким чином, Сполучені Штати — це країна машин. Без цих машин, отриманих по ленд-лізу, ми б програли цю війну».

Анастас Мікоян, який під час німецько-радянської війни займав посаду Голови Комітету продовольчо-речового постачання Червоної армії, так прокоментував зневажливі оцінки в СРСР щодо ролі ленд-лізу у повсякденні роки: «Зараз легко казати, що «ленд-ліз» нічого не значив. Але восени 1941 року ми все втратили, і якби не «ленд-ліз», не зброя і не продовольство, ще не відомо, як би пішли справи».

У 1963 році радянський маршал Георгій Жуков у неофіційній розмові, яку записали співробітники КДБ СРСР, що здійснювали за ним таємний нагляд, наголосив: «Ось зараз кажуть, що союзники ніколи нам не допомогли... Але ж не можна заперечувати, що американці нам гнали стільки матеріалів, без яких ми б не могли формувати свої резерви і не могли б продовжувати війну... У нас не було вибухівки, пороху. Не було чим споряджати гвинтівкові патрони. Американці по-справжньому виручили нас із порохом, вибухівкою. А скільки вони нам гнали листової сталі! Хіба ми могли б швидко налагодити виробництво танків, якби не американська допомога сталю? А зараз представляють справу так, що у нас все це було своє в достатку».

Ці оцінки можна зрозуміти. За 6 місяців і 9 днів 1941 року Червона армія втратила понад 20 тис. танків, з них 3 тис. KB і T-34, 17 тис. літаків, понад 60

тис. гармат і мінометів без врахування 50-мм мінометів, щонайменше 20% запасів амуніції та пального, чималу кількість продовольства, обмундирування та інших видів матеріального забезпечення. Втрати промислового потенціалу, які відновили за рахунок евакуйованих підприємств тільки у 1942-1944 роках, і сільського господарства на захоплених територіях створили ситуацію без перебільшення катастрофічну.

СРСР просив союзників у Першому (Московському) Протоколі про поставки від 1 жовтня 1941 року, вироблені на конференції представників СРСР, Великобританії і США з питань взаємних військових поставок, серед іншого: літаки, включаючи бомбардувальники, танки, зенітні гармати, протитанкові рушничі, польові телефони та кабелі для телеграфу, алюміній, цинк, олово, нікель, молібден, мідь, феросплави, інструменти для різання металу та інше промислове обладнання, сталь і сплави з неї, колючий дріт, толуол, нітроглицерин, фенол, фосфор, електроди, гуму, джут, армійське взуття і обмундирування, пшеницю, цукор тощо.

Український історик Іван Дерейко так узагальнив масштаби допомоги США, Англії та Канади Радянському Союзу: 22,15 тис. літаків, 12,7 тис. танків, 8 тис. зенітних і 5 тис. протитанкових гармат, 132 тис. кулеметів, 376 тис. вантажівок, 51 тис. джипів, 8 тис. артилерійських тягачів, 35 тис. мотоциклів, 3,7 млн автомобільних шин, 472 млн снарядів, 4,5 млн т продовольства, 2,1 млн т нафтопродуктів, 1,2 млн т хімічних і вибухових речовин, 11 тис. вагонів, 2 тис. паровозів, 281 військ. корабель, 128 транспортних суден, 3 криголами. Значна частина цієї техніки надійшла на озброєння військ Червоної армії у роки, коли відбувалося вигнання нацистських окупантів із території УРСР (1943-1944).

Він привернув увагу до значної ролі у відновленні й нарощуванні в СРСР виробництва озброєнь, яку відіграли отримані СРСР по ленд-лізу 42,6 тис. верстатів для оброблення металу і завод з виробництва алюмінієвого прокату. Особливо важливою, наголосив історик, була також сировина, що використовувався у воєнній промисловості: алюмінієвий прокат, листової сталі, каучук. Надходження цієї сировини сумарно переважало власне виробництво цих матеріалів у СРСР на 25%. Не менше значення мали поставки продуктів загального вжитку, зокрема 664,6 тис. т м'ясних консервів та 15 млн пар взуття. 150 радянських дивізій були повністю оснащені засобами радіозв'язку, а 329 дивізій забезпечені польовими телефонами.

Назавгал ленд-ліз, як пише І. Дерейко, забезпечував потреби Червоної армії та радянської промисловості на 16% у бронетанкової техніці, 15,3% — у літаках, 32,4% — у бойових кораблях, 18,4% — у зенітній артилерії, понад 80% — у радіолокаційній апаратурі, 20,6% — у тракторах, 23,1% — у металообробних станках, 42,1% — у паровозах, 66,1% — у вантажних і легкових автомобілях, 80% — у медикаментах і медичному устаткуванні, біль-

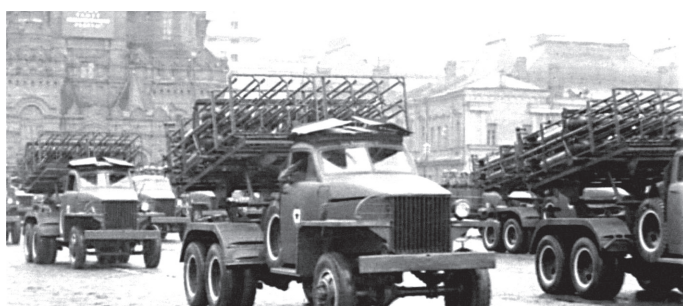
Льотчики 21-го гвардійського винищувального авіаполку біля американського винищувача Р-39 «Аерокобра», травень 1943 р.

Радянська механізована частина, оснащена американськими джипами «Вілліс», Центральний фронт, липень 1943 р.

Танки «Черчилль III» британського виробництва з 48-го полку важких танків рухаються вулицями Києва, листопад 1943 р.

Радянський реактивний міномет БМ-13 «Катюша» на шасі американського вантажного автомобіля «Студебеккер», червень 1945 р.

ше 50% — у паливно-мастильних матеріалах.

Український військовий історик Ростислав Пиливець у 2009 році висловив загальновідомий слушний висновок: «Союзницька допомога зробила можливим швидке переведення промисловості на «воєнний лад», зміцнення економічного та оборонного потенціалу СРСР, суттєво сприяла відбиттю ним німецької агресії, перехопленню стратегічної ініціативи і врешті-решт перемозі [...]. І важко спрогнозувати, якими б були для СРСР наслідки цієї запеклої боротьби, якщо б не допомога союзників за ленд-лізом».

Примітно, що намагання керівництвом СРСР замовчувати або принижувати роль допомоги за програмою ленд-лізу почалися практично відразу після завершення Другої світової війни.

Знаковою у формуванні такої політики стала програмна промова Й. Сталіна на передвборчому зібранні виборців Сталінського виборчого округу міста Москви 9 лютого 1946 року. Він, підводячи підсумки Другої світової війни, жодним словом не обмовився про роль ленд-лізу у забезпеченні перемоги над нацизмом.

Вже у 1947 році видано монографію Миколи Вознесенського «Військова економіка СРСР в період Вітчизняної війни», яку редагував особисто Й. Сталін. У 1948 році ця праця автора була відзначена Сталін-

ською премією першого ступеня. Серед іншого у ній без жодних коментарів вказано, що всі західні поставки становили 4% від радянського виробництва.

Чому керівництво СРСР, а тепер і Російської Федерації так оцінює ленд-ліз? Відкладемо у бік традиційну невдячність офіційної Москви всім, хто їм допомагав у критичні складні часи впродовж століть.

Мабуть варто згадати, що після завершення Другої світової війни СРСР у тих нових геополітичних умовах почав новий етап радянської експансіоністської політики. Отже, комуністичній імперії треба було себе позиціонувати як одного із світових лідерів, за яким перемогою і майбутнє людства. Визнання реальної ролі західної допомоги Радянському Союзу у перемозі над нацизмом не вкладалося в образ світової комуністичної наддержави.

Сучасна Російська Федерація, яка намагається дотягнутися до рівня наддержави і провдить експансіоністську політику відновлення й розширення радянської імперії, також чітко дотримується засад політики пам'яті померлого попередника. А факти, правда історії? Вони сучасним російським імперіалістам тільки заважають...

Сергій БУТКО,
Український інститут
національної пам'яті
Чернівці

7 травня

Народилися: 1840 — Марко Кропивницький, український письменник, драматург, актор; 1840 — Петро Чайковський, російський композитор з українським корінням.

8 травня

1945 — у передмісті Берліна підписано заключний Акт про капітуляцію Німеччини у Другій світовій війні.

9 травня

1890 — народився Кирило Осьмак, український громадський і політичний діяч. Президент Української головної визвольної ради (1944). Загинув в ув'язненні в радянській тюрмі в 1960 р.

11 травня

1905 — народився Михайло Шолохов, письменник, лауреат Нобелівської премії з літератури 1965 р., українець по матері.

1927 — у Каліфорнії заснована Американська академія кіномистецтв. Через два роки вона почала визначати лауреатів кіносезону, а з 1931 р. вручати переможцям «Оскари».

1928 — у Нью-Йорку вперше у світі почалася регулярна трансляція телепередач.

12 травня

996 — у Києві освячено першу на Русі кам'яну церкву — Десятинну.

1935 — помер Юзеф Пілсудський, перший керівник відродженої Польщі. Очільник держави в 1918 — 1922 рр., прем'єр-міністр у 1926 — 1928 і 1930 р. Засновник нової польської армії, маршал.

13 травня

1849 — народився Панас Мирний (Рудченко), український письменник.

1933 — застрелився Микола Хвильовий (Фітільов), український прозаїк, поет, публіцист, громадський діяч. Самогубство письменника стала символом краху ідеології українського націоналізму й кінця українського національного відродження 1920 — 1930-х років.

14 травня

1783 — імператриця Катерина II видала указ про закріпачення селян у Новоросії (Україна).

1814 — народився письменник Василь Стефаник.

15 травня

Народилися: 1873 — Павло Скоропадський, гетьман Української Держави у 1918 р.; 1891 — в Києві Михайло Булгаков, російський письменник.

16 травня

1817 — народився Микола Костомаров, історик, етнограф і письменник.

18 травня

1888 — у США продемонстрована перша грамофонна платівка.

1920 — народився Іван Павло II (Кароль Войтила), Папа Римський, поляк, перший слов'янський понтифік католицької церкви (у 1978 — 2005 рр.), перший Папа-неїталієць за останні 455 років.

1944 — у ніч на 18 травня близько 200 тис. представників кримсько-татарського народу, тобто фактично всіх, вивезли із Криму для поселення у віддалених районах Середньої Азії, Приуралля й Верхнього Поволжя.

20 травня

1879 — народився Борис Мартос, український політик і економіст, голова Ради Міністрів УНР у 1919 р. (квітень — серпень), науковий і громадський діяч на еміграції.

1892 — у Києві на Володимирському узвозі (з Подолу до Хрещатика) випробувано перший у Російській імперії електричний трамвай.

21 травня

1921 — народився Андрій Сахаров, визначний радянський фізик і громадський діяч, дисидент і правозахисник, академік АН СРСР. Лауреат Нобелівської премії миру 1975 р.

1980 рік: майже ностальгійне...

«Розквіт застою». Недобудований комунізм. Афганістан. Московська Олімпіада. Висоцький. «Москва сльозам на вірять». Ліна Костенко. Польща: «Солідарність». Рональд Рейган.

«Коли часто згадують про минуле, значить, воно проминуло».
Еріх Марія Ремарк.

«А ми минаємо... ми минаємо... так-то...
А час – це тільки відбивання такту.»
Ліна Костенко.

Взагалі-то, згідно арифметики, число з нулем наприкінці належить до попереднього десятку. Тобто, 80-й – це останній, десятий рік 70-х років. Але така вже магія передостанньої цифри, тому 1980 – це для нас наче початок 80-х. І це навіть психологічно якийсь рубіж, переломний момент.

Давайте майже ностальгійно повернемося в той рік 1980-ий. Начебто, це ж зовсім недавно, а вже – аж 40 років. Саме такий, хай і невеликий, ювілей відзначають цього річ народжені в тому році. Саме 40 – тим начебто ж недалеком подіям.

Ми жили в СРСР, Союзі Радянських Соціалістичних Республік, продовженні кілька вікової Російської імперії, стягнутої колишньою колонією Києва – малесенькою Москвою, яка переросла свою метрополію – Київ (так буває в історії), вкрала у нього назву держави – Русь, перелицювала її в Росію. Ця держава, цей конгломерат десятків різноманітних народів, що тільки й мали спільного – як зібрання їх докупи агресією Московії, була найбільшою за територією державою планети, шостою частиною суші, 22 мільйони квадратних кілометрів. І її частка – 600 тисяч квадратних кілометрів – наша Україна, третя за площею республіка СРСР, після Росії і Казахстану, друга за населенням, з її понад 50-ма мільйонами. Формально – майже незалежна держава, одна із засновниць СРСР у 1922-му, навіть з правом виходу з Союзу, щоправда, незрозуміло було, як практично втілити це право, а фактично – звичайно колонія, частка тоталітарної комуно-імперії.

То ж перейдімо до реалій того 1980-го. Що було в тому році у світі, СРСР, Україні? Що було в житті звичайної, маленької людини в цьому світі? Скажімо, автора цих рядків, на той час – 32-річного журналіста районної газети?

У цьому 1980 році ми мали жити при комунізмі. Так було проголошено у 1961 році на XXII з'їзді КПРС (хто забув і що аббревіатура – це Комуністична партія Радянського Союзу). Той з'їзд ухвалив нову Програму КПРС і накреслив грандіозний план побудови комунізму. Дивного мало. 8 років тому, у 1953-му, помер комуністичний диктатор Сталін. Ще через три роки, у 1956-му, на ХХ з'їзді КПРС було розвінчано «культ особи Сталіна», оприлюднено, і то частково, грандіозні злочини тоталітарного режиму, що стало шоком для суспільства, бо як це все могло відбуватися в «державі робітників і селян», при «владі трудящих». Після двірцевих кремлівських переворотів на комуністично-радянському троні вже кілька років сидів лідер партії і держави, веселий реформатор, точніше – експериментатор з українським корінням Микита Сергійович Хрущов. Він і проголосив від імені партії і держави знамените гасло: «Нинішнє покоління радянських людей буде жити при комунізмі». А в Програмі КПРС була затверджена конкретна дата – 1980-ий рік.

Втім, реформатор-експериментатор протримався на кремлівському троні після з'їзду лише три роки. Восени 1964-го внаслідок чергового тихого перевороту на чолі пар-

тії і держави опинився Леонід Ілліч Брежнєв. Українець, як і писав про себе на початках в анкетах, з міста Дніпродзержинськ Дніпропетровської області.

Почався так званий період «застою». Назви періодом історії, як правило, даються пізніше, бо хіба ж ми тоді називали це саме так? Та й називати отак було не дуже безпечно, бо тоталітарне суспільство, нехай у м'якій чи більш езуїтській формі, тривало.

На 1980-й рік Брежнєв був на чолі держави вже 16-й рік, і залишалося йому царювати, чи, м'якше кажучи, керувати, чи ще м'якше – зображати, два з чимось роки. Саме зображати, імітувати, як для цього пізнього немічного Генерального секретаря ЦК партії, об'єкту численних анекдотів.

Між тим, настав уже «розквіт застою», остання його фаза. Блаженний період, який чимало людей 60-70-ти років і старше згадують з ностальгією, як «добрі старі часи». Звісно, порівняно добрі, після революції, двох воєн, трьох голодоморів, десятиліть терору. І цим людям важко нині довести, що ціле століття, чотири покоління так званих радянських людей не бачили нормального життя. А так: плюс туди – мінус сюди.

На 1980 рік якось уже намагалися забути про примару комунізму. Натомість було оголошено, що уже побудовано «розвинутий соціалізм», втім, як сходинок до того таки комунізму.

Швидка індустріалізація світу, відтак різко зрослий попит на паливо, значить, на нафту, несподівано дали Радянському Союзу гігантські доходи – «нафтодолари», пізніше – споріднені з ними доходи й від продажу газу. Втім, життєвий рівень населення Союзу і далі залишався злидним.

Ігри XXII Олімпіади Москва 1980

В цій ситуації керівництво СРСР доклало величезних зусиль, щоб добитися проведення в країні чергових XXII літніх Олімпійських ігор. Московська Олімпіада пройшла з 19 липня по 3 серпня. Групові футбольні турніри Олімпіади пройшли також у Ленінграді, Києві, Мінську, вітрильна регата – у Таллінні.

Олімпіада ознаменувалася грандіозним світовим скандалом: її бойкотом. Ігри бойкотували США, Канада, Німеччина, інші провідні спортивні держави Заходу, також Японія, більшість ісламських країн. Все ж, керівництву СРСР вдалося долучити до ігор спортсменів 81-ї країни – сателітів з соціалістичного табору та з неісламських країн Азії та Латинської Америки. Офіційно країн-учасниць було ще менше, бо з багатьох,

що бойкотували, спортсмени виступали індивідуально, під олімпійським прапором.

СРСР «відплатив», разом зі своїми країнами-сателітами, бойкотом наступної Олімпіади 1984-го року, що пройшла якраз у США, в Лос-Анджелесі, і де виступили вже 140 країн. «Холодна війна» між СРСР і Заходом тривала, правда, до її завершення і краху союзнотабора було вже недалеко.

Причиною бойкоту Московської Олімпіади і чергового загострення «холодної війни» стало введення військ СРСР в Афганістан. І ця більш як 9-річна війна – ще одна ганебна сторінка в історії СРСР.

У 1979 році до влади в Афганістані прийшли прорадянські сили. Опозиція почала збройну боротьбу з владою, за підтримки США. Натомість СРСР у грудні 1979 року ввів в Афганістан війська. Спершу начебто для підтримки афганського уряду. Але саме у 1980 році в Афганістані почалася справжня громадянська війна, за активної участі армії СРСР. Лише в лютому 1989 року, вже при Перебудові, при правлінні Горбачова, СРСР завершив для себе цю війну. Її трагічні наслідки – понад 14 тисяч убитих, в тому числі більш як 3 тисячі українців, десятки тисяч поранених. Це офіційні цифри СРСР, дослідники називають набагато більші.

Загалом сотні тисяч наших військових пройшли Афганістан. Їх назвали та й досі зовуть «афганцями». Дивна назва щодо людей, які воювали в чужій країні, проти людей цієї країни, назву яких прибрали собі. Це, за аналогією, якби німці, ветерани війни проти СРСР, назвали себе «росіянами» чи «українцями».

Учасники війни в Афганістані, уже й після того, як відкрилася злочинна суть цієї війни, вже і у незалежній Україні, шануються на державному рівні, мають належні пільги. І не треба дорікати їм за участь у тій війні. Ці люди, тоді молоді хлопці, були гвинтиками системи, в якій ми жили. Мало хто розумів, що відбувається, а якби й розумів, то дуже мало у кого вистачило б мужності публічно відмовитися йти на цю війну, а це значить – сісти в ув'язнення «за дезертирство».

Тож дорікати не варто. Але й пишати теж. Тим паче, називатися воїнами-інтернаціоналістами. Відомо, що це був за «інтернаціоналізм», який навіть досі офіційно називається «участю у військових діях на території інших країн». Щодо СРСР, то ця «участь» – це були агресивні війни, нехай не такі масштабні, як афганська, на території десятків держав, у період кількох десятиліть. Список агресій довгий.

...4 листопада 1980 року 40-м президентом США був обраний Рональд Рейган. Колишній моряк, кіноактор, губернатор штату Каліфорнія. Він пробув на посаді два терміни, будучи переобраним наприкінці 1984-го, пішов з посади на початку 1989-го у віці 77-ми років. Один з найуспішніших президентів США. Саме він назвав СРСР «імперією зла», був одним з тих світових лідерів, разом з прем'єром Британії Маргарет Тетчер, канцлером Німеч-

Рональд Рейган

чини Гельмутом Колем, які здобули перемогу в тривалій «холодній війні» між Заходом і СРСР. Саме при них і у величезній мірі завдяки їм розважився соціалістичний табір.

...В розпал Московської Олімпіади, 25 липня, в Москві помер Володимир Висоцький. Йому було рівно 42 з половиною роки (народився 25 січня). Актор, співак, бард, поет. Символ протесту проти тоталітарного ре-

Володимир Висоцький

жиму. Його поезії ходили у «самвидаві», як і касети із записом пісень. Його похорон, старанно замовчуваний владою, перетворився у грандіозну, за участю сотень тисяч людей, маніфестацію протесту проти режиму. А його чи не найзнаменітша пісня «Кони привередливіє» відбила всю суть суспільного життя, вже у перших рядках: «Вдоль обрыва, понад пропастью, по самому по краю Я коней своих нагайкою стегаю, — поганяю, — Что-то воздуха мне мало, ветер пью, туман глотаю, Чую, с гибельным восторгом — пропадаю, пропадаю!»

...Вийшов на екрани фільм «Москва сльозам не вірять». Цікаво, що мене «навели» на нього ...Тарапулька і Штепсель. Знаменита пара – відповідно українець з Полтави Юрій Трохимович Тимошенко і євреї з Одеси Юхим Йосипович Березін, кожен мав тоді 61 рік. Вони, їхній колектив, дружина Тимошенка 44-річна красуня співачка Юлія Пашковська приїхали на тижневий гастрол в наш райцентр Куликівку. На їхніх виставах-концертах за ці дні, схоже, побував увесь район. Я, тоді скромний журналіст районної газети, в будинку культури взяв інтерв'ю у знаменитих артистів, чим згодом дуже пишався. І ось саме вони звернули мою увагу на цей фільм «Москва сльозам не вірять», зазначивши, що це щось надзвичайне, близьке звичайній людині. Таким стало і моє враження, коли я того року двічі чи тричі

Фільм «Москва сльозам не вірять»: Віра Альонтова і Олексій Баталов

подивився цей фільм, на який «тріщали» кінотеатри. А потім багато разів дивився по телевізору.

Режисер Володимир Меншов показав у стрічку, як можна було залишатися людиною в тій задушливій атмосфері «розквіту застою». Головні ролі зіграли дружина режисера Віра Альонтова і взірць акторської інтелігентності Олексій Баталов. А загалом у картині десятки колоритних персонажів, зіграних чудовими акторами. Фільм отримав вищу світову відзнаку кіно – «Оскар» Американської кіноакадемії, як кращий зарубіжний фільм року.

...У серпні 1980-го в Польщі відбувся страйк на судноверфі у Гданську, який поширився країною.

Польща, «Солідарність», Лех Валенса

Страйкуючими було утворене профспілкове об'єднання «Солідарність», яке швидко стало загальнонаціональним. Лідер об'єднання, на той момент 35-річний слюсар з Гданська Лех Валенса через 10 років буде обраний першим президентом оновленої, не комуністичної Польщі.

...Вийшов друком роман киргизького письменника Чингіза Айтматова «І довше століття триває день», глибока філософська притча про призначення людини у цьому світі. Саме з того роману пішло слово «манкурт» – символ національного безпам'ятства.

...Джуна. Таке ім'я прибрала собі мешканка Тбілісі Євгенія Давіташвілі, яка заявила, що має феноменальні властивості «лікувати» всіх і від всього порухами і помахами рук. Почався, підживлений телебаченням, феномен Джуни, цей масовий психоз, підігрійтий чутками, що у цілительки, мовляв, лікується й вище керівництво СРСР.

1980 рік: майже ностальгійне...

11 Подібний масовий психоз довкола Анатолія Кашпировського і Алана Чумака був ще попереду.

...Гучна слава прийшла до рок-групи «**Машина времени**», очолюваної Андрієм Макаревичем. Колективу було вже кілька років, але саме 1980-го, з перемогою на всесоюзному конкурсі, почався справжній злет колективу, як і недовгий загалом злет напівофіційної в Союзі рок-музики.

...У грудні в Нью-Йорку був убитий **Джон Леннон**, один з лідерів культового британського ансамблю «Бітлз». Вбивця, нічим не примітний молодик, просто «хотів прославитися».

...У Мінську в загадковій автокатастрофі гине лідер Білорусі Петро Машеров. Пішли чутки: «Не вгодив Кремлю, надто дбав про Білорусь». У листопаді помирає керівник уряду країни Олексій Косигін. Починається довга, кількарічна вервечка смертей «кремлівських старців», що завершиться трьома Генеральними секретарями ЦК КПРС – Брежневим, Андроповим, Черненко. Але Брежневу ще жити було після Косигіна 2 роки.

Погляд назад. Я йшов в армію в листопаді 1967 року ще при гасових лампах. Лише коли повернувся зі служби, в грудні 1969 року, електрика в моєму селі Авдіївка Куликівського району вже була. Нарешті втілилася формула вождя революції Леніна: «Комунізм – це радян-

ська влада плюс електрифікація всієї країни». Втілилася для моїх земляків-селян «всього» через півстоліття після революції.

Погляд назад і вперед. В першій половині 50-х запрацював газопровід «Дашава–Київ–Брянськ–Москва», що йшов по околиці мого села. Кілька десятиліть газ по ньому качали з України в Росію. Коли викачали, почали качати назад газ, купований нами у Росії, газ, розвіданий і видобутий у Сибіру, на Півночі у великій мірі українцями.

Понад 30 років газ плив повз наші села, повз наших селян, але підключитися до газопроводу було не можна. Така була політика. Тому помиляються ті, хто заявляє, що соціальний занепад, збезлюднення українського села почалися у незалежній Україні. Це почалося давно, тривало десятиліттями.

Газ моєї мамі ми провели у 1988 році, через два роки після смерті батька. Мамі було 70 років. Через рік вона якось каже мені, що «не уявляє», як це воно без газу. Я на це уточнив, що мама хотіла сказати, що **надалі** вже не уявляє себе без газу, а загалом дуже добре уявляє, як воно без нього, проживши без газу 70 років.

...У 1980 році я вже 6 років працював журналістом Куликівської райгазети «Поліська правда». Причому, це був мій третій прихід у редакцію. Спершу півроку працював тут перед самою армією, потім півроку одразу після демобілізації. Далі, че-

рез сімейні обставини, пішов з газети і кілька років працював робітником, слюсарем, на підприємствах Чернігова і Куликівки. А весною 1974-го знову прийшов у газету, де сумарно відпрацював 23 роки.

Вже через два роки, на початку 1976-го, районна влада надала мені з родиною квартиру. Пишу це на радість тим, хто з ностальгією і вдячністю згадує ті радянські часи. Бо що правда – то правда: житло, і безкоштовне, давали. І ось це одна з найбільших провин усіх влад незалежної України за майже 30 років: нездатність забезпечити сім'ї, особливо молоді, державним житлом. Нехай навіть у кредит, з виплатою протягом десятиліть. Але надати, бодай спершу однокімнатну квартиру. Бо зараз у молодій сім'ї три варіанти, один гірше іншого: жити з батьками (у яких далеко не завжди хороми), купити (на що пересічній родині треба збирати гроші роками 30, майже до пенсії), винаймати (платячи безкінечні гроші і живучи на «пташиних правах» у чужій оселі).

...Мої старшій доньці у 1980-му, в передноворіччя, виповнилось 10 років, середній на початку того року – 5, молодша народилася за 2 роки.

Я закінчував 3-й курс факультету журналістики Київського університету ім. Т. Шевченка, до речі, ще з двома колежанками по редакції. Вчилися на заочному відділенні, тому не 5, а 6 курсів, подовгу бува-

ючи в столиці на сесіях.

Серед студентів ходило чимало «самвидаву» – заборонені поезії Симоненка, Сосюри, Ліни Костенко і т. д.

Того року, в грудні, я вперше потрапив на всеукраїнський семінар молодих літераторів. Потроху почав писати прозу, спершу невеличкі етюди, новелки для райгазети. Бував на засіданнях обласного літературного об'єднання в Чернігові. Від нього й відрадили на семінар нас, кількох поетів і прозаїків.

Це було місто Ірпінь під Києвом, знаменитий Будинок творчості Спілки письменників, де періодично мешкали і працювали багато відомих літераторів, класиків.

Це було дуже цікаво, цей подих волі в задушливій атмосфері «розквіту застою».

На початку року покинув з собою в 49 років чудовий прозаїк Григорій Тютюнник. Наші прозаїки-семінаристи в більшості почали писати «під Тютюнника».

Того ж року вийшла книжка поезій Ліни Костенко «Неповторність». Не перша після 16-ти років літературного ув'язнення поетеси, заборони друку. Але збірка

«Неповторність», як на мене, стала вибухом в українській поезії.

Нас було кілька десятків, семінаристів. Працювали тиждів. Вдень заняття, вечорами й ночами посиденьки веселими групами в кількох номерах. Чимало семінаристів стали відомими письменниками, дехто й лауреатами Національної премії м. Т. Шевченка. Ось лише декотрі: Іван Малкович, Михайло Слабошпицький, Оксана Забужко, Павло Гірник, Галина Пагутяк.

... Рік 1980-ий. Вже народилися більшість з майбутнього чудового колективу редакції обласної газети «Сіверщина», який я очолював, будучи редактором у 1993-2006 роках. Дехто з моїх майбутніх молодих колег, у тому числі моя середня донька, ще ходив у дитсадок, але вони вже знали, знають у своєму житті той 1980-ий.

Мої мамі Оксані Василівні було ще 62 роки, батьку Якову Гнатівичу 64, значно менше, ніж мені зараз.

«**Как молоді мы были!**», співається в чудовій пісні Пахмутової і Добронравова. «Як щиро ми любили, як вірили в себе» – перекладаю наступні рядки...

Автор цих рядків у 1980-му

Ліна Костенко: фото в книжці «Неповторність»

Петро АНТОНЕНКО

Згадуючи газету «Сіверщина»

Наприкінці квітня виповнилось 6 років, як у 2014-му році перестала виходити знаменита свого часу Чернігівська газета «Сіверщина». На 22-му році існування. В липні 2016-го її вихід було відновлено, хоч і вдвічі меншого обсягу, газета виходила до кінця 2017-го. Але ось уже третій рік не виходить знову. Одночасно весною 2014-го зникло і дочірнє видання «Сіверщини» – симпатична обласна газета для дому і родини «Біла хата».

Звичайно, мені все це сумно. Адже разом з товаришами по Народному Руху і «Просвіті» створював цю газету «Сіверщина», перший номер якої вийшов у грудні 1992-го. Два десятиліття відпрацював у ній, у тому числі 12 з половиною років був редактором газети, з осені 1993-го по весну 2006-го.

Власне, «Сіверщина» мала закритися ще на 3 роки раніше, на початку 2011-го. Газета збанкрутувала, бо її тираж упав до 6-ти тисяч. А у видавничій, газетній справі є своєрідна «точка замерзання» – мінімальний тираж, нижче якого газета стає збитковою і потребує фінансування, дотації. Для тижневих, 16-сторінкових газет, ще й в кольорі, а такою виходила «Сіверщина» останні роки, це тираж десь у 10 тисяч. Зрозуміло, при 6-тисячному тиражі газета вже не могла існувати без дотації, тим паче випускати інші видання. А в кращі часи, другій половині 90-х – на початку 2000-х, коли тираж «Сіверщини» перевищував 30 тисяч передплати, ми своєю редакцією видавали три газети. Основна газета утримувала не лише будівлю обласної «Просвіти», де видавалась, а й ще дві газети. «Біла хата», яку ми створили на початку 1998-го, згадана. А ще взяла на видання і газету «Просвіта». Вона була створена організацією «Просвіти» Ніжинсько-

го університету навіть на кілька місяців раніше «Сіверщини». Тут треба добрим словом згадати керівників тої «Просвіти» і газети, викладачів університету, подружжя ентузіастів, справжніх патріотів Марію і Олександра Астаф'євих. Але вони перейшли працювати в столицю. І ми взяли на видання цю газету. Коли почалися труднощі видання трьох газет, ми повернули газету «Просвіта» в Ніжин, місцевій «Просвіті». На жаль, десь за рік газета закрилась. Але то вже окрема історія.

«Сіверщину» на початку 2011-го року врятував прихід спонсорів, яких долучило саме ж правління обласної «Просвіти». Це були наші українські, чернігівські бізнесмени. Очікувалося, що ця співпраця дозволить газеті повернути втраче-

не, тобто тираж, вийти хоча б на самоокупність. Дотації цих спонсорів продовжили життя газеті на 3 роки. Але, на жаль, головного не вдалося – відновити втрачене. Тираж за 3 роки не зріс ніскільки. Спонсори пішли з газети, і газета перестала виходити.

Зараз не варто говорити, чому не склалась та співпраця, хто й на скільки винен у закритті газети. Шкода, що не склалась. Не помиляється той, хто нічого не робить. Не втрачає той, кому нема чого втрачати. А наша обласна «Просвіта» в загадані кращі часи видавала три газети! Єдина така в Україні.

Мова саме про Товариство, бо ще весною 1998-го газета була перереєстрована з двох первісних засновників, тобто її господарів,

власників, – обласних Руху і «Просвіти» – на «Просвіту». Перереєстрована в столиці вже на всеукраїнське видання. Хоч, звісно, фактично залишалася обласною газетою, маючи скількись передплатників і в інших областях.

Як бути далі? Коли 6 років тому, з відходом спонсорів, газета остаточно збанкрутувала, перед її господарем – обласною «Просвітою» постали два невеселі варіанти. Перший – продовжити існування газети, віддавши її комусь. А бажано б знайшлися, насамперед з олігархо-політиканів. Другий – зберегти газету за «Просвітою», пішовши на тимчасове припинення її виходу. Довелося, на зразок наших численних виборів, обирати менше зло з двох. І «Просвіта» зберегла за собою газету, обрала другий варіант. Газета юридично існує і зараз як видання обласної «Просвіти». В будь-який момент її вихід можна відновити. Якщо будуть кошти. І не малі, враховуючи, що починати доведеться з нуля, без передплатників. Хто може дати такі кошти? І з патріотичних міркувань, а не шкурно-політичних, ось, мовляв, гроші, і це буде моя кишенькова газета. Це вже ми побачили, коли на решті пройшло роздержавлення преси влади. Але добре видно, що за деякими формальними незалежними газетами стирчать чиєсь вуха.

Щоб була зрозуміла загальна картина, треба сказати, що наші газети зникали на тлі загального занепаду української демократичної преси. Ще в середині 90-х Народний Рух утворив всеукраїнську Асоціацію рухівської преси. Звісно, «Сіверщина» увійшла до неї, як одна з наймасовіших газет Руху і «Просвіти» в Україні. Загалом в Асоціації зібралось кілька десятків видань, були цікаві плани співпраці, розвитку національного інформаційного

простору. На жаль, вже за кілька років від Асоціації zostалися лише залишки, газети зникали десятками. «Сіверщина» уціліла одною з небагатьох.

Звичайно, вкрай негативно вдарив по газеті і загалом по демократичному інформаційному простору трагічний розкол Руху в 1999 році. І по самій партії та й в цілому по національно-демократичних силах, які наступні 20 років і по сьогодні – на узбіччі політикуму, суспільного життя. І це одна з серйозних наших проблем – відсутність нормального громадянського суспільства.

Зокрема, цей партійний цирк з його 350-ма партіями, точніше партійками. Нинішня влада почала те, що давно треба було робити: наводити тут лад. Міністерство юстиції подало позов до суду щодо закриття 48-ми таких віртуальних партій. Але тут своє слово мають сказати і самі громадяни щодо давно назрілого об'єднання демократичних сил. Сказати вождям і вождикам таких партійок, що й не думають об'єднуватися. І схоже, цих вождиків не об'єднує ні війна на нашій землі, ні епідемія. Тоді варто нагадати: якщо лідери не хочуть змінюватися, то змінюють лідерів.

В якійсь мірі просвітницькі традиції знаменитої «Сіверщини» ось уже 8 років продовжує наша газета «Світ-інфо». Адже в царині просвітництва, особливо щодо висвітлення історії, якщо говорити про засоби інформації області, тут, на жаль, майже повна порожнеча.

...Коли говорять, що чим швидше буде нормальне суспільство, тим швидше будуть і нормальні медіа, то є і залежність навзаєм. Чим швидше будуть нормальні медіа, тим швидше буде нормальне суспільство.

Петро АНТОНЕНКО

Зоряні часи «Сіверщини»: кінець 1990-х – перша половина 2000-х. 2005 рік. Редакція газети. Вона видавала три згадані газети.

Стоять (зліва направо) – Ірина Чайковська, Наталія Пронько, Петро Антоненко, Оксана Бушак, її сестра Ірина Волошко, Василь Чепурний, Юрій Чайковський, Наталія Мірошніченко, Олена Махотко. Сидять (зліва направо) – Юлія Фалько – читачка газети, Ірина Антоненко, її сестра Тетяна Антоненко, Інесса Фтомова, дружина Чепурного, тримає на руках Вову Чайковського, сина подружжя Ірини і Юрія Чайковських, які на цьому фото.

Батурин — гетьманська столиця

Зі спогадів
про Україну
та українців

Автор спогадів Карл Хоєцький, поляк за походженням, належав до числа дворян Краківського воєводства. В 1789 році у приватній друкарні Варшави опублікував свої враження про перебування в російському полоні та ставлення українців і росіян до полонених під назвою «Воспоминания о деяниях поляков, о их неудачах и странствии, сочинение Карла Любич – Хоєцького». Все розпочалося з окупації російськими військами Польщі.

В 1763 році за наказом Катерини II до Польщі були введені російські війська, а державою став керувати прихильник Російської імперії граф Станіслав Понятовський. Це викликало велике незадоволення населення. Під час російсько-турецької війни (1768-1774) поляки, користуючись нагодою розпорошення російських сил, піднялися на звільнення Кракова. Але повстання було придушене, і багато польських повстанців потрапило до полону. Етапом їх переправляли через українські та російські землі до Сибіру. Серед полонених був і Карл Хоєцький. Проходячи через Київ, Батурин, Глухів в етапі з Кракова до Омська, він описував пережите і побачене у своєму щоденнику.

До російського полону тоді потрапили 400 рядових поляків і 260 дворян. Перед відправленням їм дозволили взяти у рідних одяг, гроші та продукти. Це була пізня, мокра осінь. Кожна спроба втечі каралася жорстоким побиттям. Полонених супроводжували донські козаки та московські офіцери. До кордону з Україною люди ішли пішки, а далі їх везли на підводах. У Києві полонених протримали 13 тижнів: вирішувалося питання останнього місця призначення полонених. За цей час у тісних казармах спалахнули хвороби, за добу помирило від 5 до 8 чоловік, кількість полонених зменшилась удвічі.

Перед виїздом з Києва решту полонених поділили на групи, розсадили по три чоловіки на підводи і у супроводі 10 солдатів та 3 офіцерів етап рушив далі.

Розпочалася холодна зима, снігу було дуже багато. Першою зупинкою стали Бровари, тут полонених, нагодувавши, розмістили на ночівлю в теплих будинках по 10 чоловік та по 5 охоронців в кожному. Щоб поляки не мали можливості втекти, охоронці зняли з них взуття. Наступним містом став Козелець, де полоненим дали можливість відпочити два дні, а також вийти в місто у супроводі охорони для купівлі продуктів харчування. Далі конвою проїхав Носівку і зупинився в Ніжині. Ось як описує К. Хоєцький це місто і його мешканців: «Город этот благоустроен и многолюден; дома в большинстве деревянные, но есть и каменные, жители оказались очень человеколюбивы; ... обращались с нами ласково и прилично. В городе есть православная и католическая церкви, когда мы уезжали, обгоняли нас на санях и кидали нам хлеб ржаной и пшеничный и деньги. Мы были глубоко тронуты человеколюбием этого народа». Батурин став наступною зупинкою: «Следующую ночь мы ночевали в Батурине, принадлежащем, как нам сказали, графу Разумовскому, красивый дворец которого мы видели, в дальнейшем пути переправились по льду через реку Сейм и, миновав Кролевец, приехали в Глухов».

Глухів став останньою зупинкою на українських землях, далі була Росія. Уже в першому ж селі полонені відчули різницю між українцями і росіянами, їх вразив зовнішній вигляд неголенних чоловіків та поведінка людей: «все почти его народонаселение сбежалось смотреть на нас, как на зрелище; они насмехались над нами, кидали в нас снегом и комками нечистот».

За продукти вимагали непомерних цін, теплого одягу взагалі неможливо було купити, деколи полоненим доводилося його красти, щоб врятуватися від холоду.

З російських міст К. Хоєцького особливо вразила Тула. «Тула город довольно большой, все дома в нем деревянные; весь город населен почти исключительно ремесленниками, изготавливающими оружие для всей русской армии. Рассказывали, что они могли за 3 дня изготовить вооружение для 20 000 солдат». Здавалося, що це не місто, а цех по виробництву зброї.

Місцем призначення польських полонених став Омськ. Тут їх зарахували до окремого сибірського корпусу по боротьбі з калмиками та ногайськими татарами. Під час однієї з військових операцій автор щоденника наважився на втечу, яка стала успішною.

Довгих вісім років Карл Хоєцький провів у російському полоні лише за те, що піднявся на боротьбу проти поневолювачів свого народу. Повернувшись додому він вирішив опублікувати свої спогади, де з вдячністю згадував ставлення українського народу до полонених і абсолютно протилежне ставлення росіян.

Наталія ДРОБЯЗКО,
науковий співробітник відділу «Садиба Кочубей»
Національного історико-культурного заповідника
«Гетьманська столиця»

Тріумфальна весна 1918-го

Очищення Чернігівщини
від російського агресора

Звільнивши Київ 1 березня 1918-го, українська армія два тижні залишалася в столиці: поповнювала запаси, приймала добровольців, проводила реорганізацію і готувалася подальшого наступу. Тим часом німецькі загони просуваються Чернігівщиною, де пролягали основні напрямки очищення Лівобережної України від більшовиків: київський (Київ – Бахмач – Ворожба – Курськ) і гомельський (Гомель – Новозибків – Брянськ).

Зазвичай, причину ганебного відступу радянських військ зводили до неможливості протистояти величезним (до 400-450 тисяч) німецьким загонам. Однак червоні тікали, майже не вступаючи в сутички, а земля під ними немов пала.

Окупувавши регіон, більшовики обклали контрибуцією «буржуазію», грабували населення, проводили свавільні арешти, пиячили. Відтак місцевий люд, зачарований більшовицькими гаслами землі й миру, швидко розчаровувався в новій владі.

Показово, що населення часто влаштовувало повстання в тилах червоних, самостійно зводило рахунки з кривдиками. Політика брутального терору та грабунку перетворила українських селян на запеклих ворогів совдепії. Українські загони самооборони або «Вільного козацтва» часто організувалися для відсічі окупантам і захисту власних осель.

У Козельці загін «вільного козацтва», організований із гімназистів і місцевої молоді, ще до приходу союзників заарештував одіозного комісара більшовицького загону Дюкова (якого, щоправда, незабаром відбили). Такий же виступ українських сил проти окупантів мав місце і в Добрянці. У Ніжині загін із гімназистів, студентів та учнів фельдшерської школи намагався захопити ревком, однак той устиг втекти з міста, прихопивши з собою ніжниську скарбницю. 1-2 березня, не маючи підтримки серед населення, самоліквідувалися більшовицькі ради в Городні та Сновську. У Борзні міська дума 3 березня скинула місцеву Раду робітничих і селянських депутатів.

Коли перед наступом німців у Конотопі (на той час Конотопщина перебувала в складі Чернігівської губернії) стали організувати загони червоної гвардії, один із загонів, створений із робітників залізничних майстерень, відправився на південь і загинув у боротьбі з «гайдамаками» біля станції Бобринська, лише декілька чоловік змогли пробратися в Бахмач.

А сформований у Конотопі раніше кінний загін червоної гвардії (що виконував, як писав член конотопського ревкому З. Табаков, «головним чином, завдання, що їх у майбутньому виконувало військо ВНК (ЧК)», тобто проводив терор і репресії), зачувши про наближення німців, 11 березня покинув місто разом із пробільшовицькими конотопськими робітниками. Тож «перший» конотопський загін червоної гвардії сформувався вже в Курську.

Але ж **Конотоп (на архівному фото)** – один із найміцніших осередків більшовизму на Чернігівщині. Чому тоді так швидко розтанули міцні, як здавалося, симпатії до радянської влади? Табаков згадує, що «ми наклали на нетрудовий елемент контрибуцію, здається, тисяч п'ятсот». Сума була чимала, бо хотіли, щоб «найбагатші буржуї» не переклали контрибуцію на міщан та дрібну буржуазію. І далі: «Але справа з контрибуцією посувалася поволі, особливо після того, як загін максималістів (так він звав себе), що прибув на станцію, без нашого відома теж наклали контрибуцію на місто і заарештував, знову таки без нашого відома, декількох буржуа, як заложників». А ще цей загін реквізував худобу в селян, через що у двох селах ледь не сталися повстання.

У Кролевіці (сучасна Сумська область) більшовики тричі наклали

Конотоп.—Конотоп. № 1.
Общий видъ города.

контрибуцію на місто, а перед відступом вимагали ще 100 тисяч карбованців, які необхідно було зібрати за кілька годин, бо через наближення німців місто «доживає останні дні свободи й контрибуція, що її накладено, як видно, буде для нього останньою, а тому про пониження суми контрибуції не може бути й мови. Гроші надто потрібні для виплати платні солдатом, що обороняють країну від німців». Втім, вся «оборона» полягала в намаганні вивезти якнайбільше нагробованого і панічної втечі.

Очевидець так описував втечу більшовиків: «Візники і підводи, навантажені усім домашнім скарбом, подушками, самоварами, перинами, стільцями... І все це неслося похапцем, під охороною одного-двох солдатів червоної армії, озброєних гвинтівками». Відступаючи, червоні у багатьох містах грабували каси (у Конотопі, окрім описаних вище «контрибуцій», ще й «реквізували» з міської каси 273 тисячі карбованців), забірвали телефонні апарати, спішно страчували «контрреволюціонерів».

Останньою радянською радою на Чернігівщині стала Добрянська, яка саморозпустилася в ніч на 9 березня – як тільки отримала підтвердження про наближення німецьких частин.

Втім, українських сил було замало для повного опанування регіоном, німецькі загони просуваються повільно. Найбільші бої відбулися 8-13 березня поблизу Бахмача, де німецькі війська зішлись з чехословацькими легіонами. Чехи вважали своїм обов'язком продовжувати боротьбу проти країн Четверного союзу за власну незалежність, в разі полону їх очікувала видача Австро-Угорщині і майже напевне смертний вирок «за зраду». Легіони підпорядковувалися французькому командуванню і мали евакуюватися з Росії через Далекий Схід. Тому для них вкрай важливо було контролювати основні залізничні вузли для швидкого просування ешелонів, зокрема в Бахмачі. Чехи становили серйозну збройну силу, тож більшовики намагалися використати їх і затримати наступ союзних українській владі військ.

На Гомельському напрямку 91-а піхотна німецька дивізія 6 березня зайняла Сновськ. 8 березня німці обстріляли станцію Макошині і перейшли в наступ. Чехи наступного дня підірвали міст через Десну і відійшли до Бондарівки, а потім до Часниківки, неподалік Бахмача. 10 березня чехи стали просуватися вперед, і весь день тривав запеклий бій в районі станції Доч, якою німці оволоділи лише завдяки вечірній контраатаці. Противник відступив до Часниківки, і наступні два дні сторони не проявляли активності.

На Київському напрямку бронепотяг червоних, а за ними й чеський загін просунулися від Бахмача на Крути, де 8 березня з ними вів перестрілку один із українських загонів (вірогідно – «Вільні козаки», російські джерела називають їх «гайдамаками»), але ближче до вечора таки відступив. Однак німці на той час були в Ніжині, тож чехи відійшли на стан-

цію Плиски. Основні бої розгорнулися 10 березня: спершу Плисками оволоділи німці, однак чехи отримали підкріплення і змогли відбити станцію. Німці понесли значні втрати, тож пізно ввечері прийняли пропозицію чехів про перемир'я. Воно тривало недовго: 12 березня німецькі війська отримали підкріплення і поновили наступ, але взяти Плиски не змогли. Все вирішилося 13 березня. Німецькі загони обійшли укріплені позиції чехів під Часниківкою, в околицях Бахмача розбили один із червоногвардійських загонів і під загрозою флангового удару чехи відійшли на станцію. На вечірній нараді «командуючий радянськими військами на ділянці Гомель-Бахмач» Віталій Примаков вимагав від чехів тримати оборону, не відступати. Однак пізно ввечері і вночі всі чеські війська погрузилися в ешелони і поїхали на схід, 15 березня вони отримали дозвіл перетнути кордон радянської Росії.

14 березня в Бахмач вступили німецькі загони. В цих боях чехи втратили майже 150 вбитими, німці – понад 300.

Через сповільнення німецького наступу, на сході Чернігівщини більшовики мали час для переформатування сил (тут нагадаємо про створення «першого» конотопського загону червоної гвардії в Курську) і намагалися утримати контроль за останніми острівцями української території.

19 березня 1918-го 5-а радянська армія намагалася чинити опір під Конотопом – за підтримки бронепотягу з боку Хутора-Михайлівського розпочав наступ від Ворожби, західніше Конотопа. Однак німецькі війська (за підтримки окремих українських загонів) завдали більшовикам значних втрат, захопили бронепотяг і відкинули ворога до Ворожби.

1 квітня німецькі війська (знову ж таки спільно з українськими загонами самооборони і «Вільного козацтва») зайняли Путивль і Ворожбу, 5 квітня – Суми й Охтирку.

Отже, Чернігівщина очистилася від російського більшовицького агресора майже без кровопролиття. Саме окремі українські загони самооборони та «Вільного козацтва» часто вступали в сутички з більшовиками та переслідували їх. Ця давня традиція української збройної самооборони знову нагадала про себе в 2014 році, коли почалася російська агресія.

Радянська пропаганда називала окупантами союзні українцям німецькі (та й австро-угорські) війська. Ми ж спостерігаємо геть протилежну картину: місцеве населення навесні 1918-го справжніх окупантів української землі вбачало саме в російських більшовиках, а звістки про наближення німецьких військ сприймало з великим ентузіазмом і намагалось всіляко прискорити звільнення.

Сергій ГОРОБЕЦЬ,
Сергій БУТКО
Український інститут
національної пам'яті
Чернігів

Носівщина має власну енциклопедію

На Чернігівщині створена і активно розвивається подібна до Вікіпедії енциклопедія, яка стосується лише одного району області – Носівського.

Ця енциклопедія розміщена в Інтернеті, за адресою wiki.nosivka.info і доступна кожному як для перегляду, так і для редагування – створювати в ній нові статті і редагувати існуючі справді може кожен, хто має доступ до Інтернету!

На 26 квітня ц.р. в Енциклопедії Носівщини було зроблено рівно 10 000 редагувань і створено 1127 статей.

А почалося все в лютому 2019, коли до киянина, вихідця з Носівщини Юрія Пероганича звернувся директор Носівської середньої школи № 2 Євген Бондарчук із проханням розмістити у Вікіпедії статтю про покійного директора цієї школи Івана Івановича Кошового, який багато послужився Носівському району. Однак Кошовий, будучи людиною скромною, не захвилювався державними нагородами і почесними званнями, не давав інтерв'ю центральним і місцевим ЗМІ, тому перспектив збереження у Вікіпедії такої статті не було. Пероганич, маючи досвід написання понад 3200 статей у Вікіпедії, вирішив створити на її принципах окремі сайт, але лише про Носівщину. 12 лютого він зареєстрував сайт на безплатному ресурсі «Фандом» і створив перші статті – про Євгена Бондаренка і Носівську школу № 2. Цей день можна вважати датою народження Енциклопедії Носівщини. Стаття про Івана Кошового стала третьою в енциклопедії і першою, яку створив Євген Бондарчук.

Хоча енциклопедія відкрита для редагування, з неї нічого не можна вилучити чи зіпсувати в ній щось безповоротно – кожне редагування зберігається окремо, тому вандалські або помилкові правки легко виявляються, «відкочуються», а вандалі ефективно блокуються за обліковим записом або IP-адресою.

Це не паперова енциклопедія, тому місця в ній може вистачити для всіх теперішніх мешканців Носівщини і десятків поколінь колишніх. Якщо людина має стосунок до району – про неї тут можна створити окрему статтю. Можна і треба писати про пам'ятки, будівлі, установи, організації, підприємства, заклади торгівлі і послуг, громадські об'єднання..., про кожну значиму для району чи села подію.

Книга про населені пункти Корюківського району

Корюківський історичний музей отримав книгу «Історія населених пунктів Корюківського району». Її автор – науковий співробітник музею Андрій Науменко. Працював над книгою кілька років. Назва – «Історія населених пунктів Корюківського району Чернігівської області». У ній – історичні відомості про всі населені пункти Корюківщини, аж до вже неіснуючих, таких як Тебище, Золотницьке, Жуковичі.

Автор використовував різні джерела, зокрема Державного архіву Чернігівської області, Центрального державного історичного архіву України у Києві, обласної бібліотеки ім. В. Короленки, Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського. Активно використовував фонди Корюківського історичного музею, матеріали

До «Носівщини» відноситься все, що стосується Носівського району в його теперішніх чи колишніх межах, Володько-Дівицької, Макіївської, Мринської і Носівської волостей Ніжинського повіту Чернігівської губернії, Носівської сотні Гетьманщини.

При публікації варто подавати посилання на джерело інформації. Якщо ж автор подає власну інформацію, наприклад спогади, то важливо, щоб цього автора можна було ідентифікувати. До статті можна включити і художній нарис про предмет статті чи інтерв'ю – за умови згоди авторів на вільне поширення їхніх творів.

Статті в Енциклопедії Носівщини добре помітні в пошукових системах, насамперед Google, їх легко шукати і в самій енциклопедії – за назвою, вмістом або категоріями.

Переважають більшість статей, понад 1100, написав Юрій Пероганич, нащадок козаків Носівської сотні, онук репресованого в 1937 році і пізніше реабілітованого мешканця Лісових Хуторів Олександра Івановича Прищепи. Юрій в 1976 році закінчив восьмирічку в селі Козари Носівського району, вивчився на математика-програміста, інженера-економіста, а згодом магістра міжнародного права в Київському університеті імені Т. Шевченка. З 2007 року він очолює Асоціацію підприємств інформаційних технологій України, у 2009 створив громадську організацію «Вікімедіа Україна», а в 2018, разом із дружиною, поетесою і прозаїком Тетяною Череп-Пероганич – громадську організацію «Творча еліта України». Юрій є членом Ради Чернігівського земляцтва в Києві, в Носівці мешкають батьки-пенсіонери і сестра – вчителька початкових класів.

Однак, до роботи над енциклопедією Пероганич долучає ще й інших людей. Андрій Дідиченко, IT-фахівець з Носівки – технічний адміністратор сайту, вчитель і краєзнавець Валерій Фурса надає для розміщення електронний варіант своєї книжки «Славні імена Носівщини». Завдяки енциклопедії друге життя отримала рідкісна книга покійного директора районної бібліотеки Івана Буняка «Партизанська Носівщина» – її передав для публікації в енциклопедії син автора, Анатолій Буняк. Унікальну книгу Ольги Куровської «Моє рідне село» з краєзнавчими матеріалами про Коломійцівку і Степові Хутори передав Григорій Войток із Бобровиці.

районної бібліотеки, інтернет-ресурси та спогади очевидців.

Книга вийшла тиражем 200 примірників у чернігівському видавництві «Десна Поліграф», коштом Корюківської міської ради. Вартість проєкту – близько 30 тисяч гривень.

У книзі багато цікавих фактів. Наприклад, про найстаріше село на Корюківщині – Домашин, якому близько 600 років, а може й більше. Домашин був центром великої волості. Наймолодші села на Корюківщині – ті, які заселялися у 1920-1930 роках. Серед них Рибинськ, Майбутнє, Новоселівка, Паростівка та ін.

Андрію Науменку – 43 роки. Родом з сусіднього району, міста Семенівки. За фахом – вчитель історії та народознавства. З 1998 по 2009

Допомагають із матеріалами Василь Кияниця з Носівської станції юних техніків (днями, на жаль, ліквідованої рішенням міськради), Алла Чекан і Надія Бруханда з Мрина, Микола Сидоренко з Макіївки, Юлія Бруй із Чернігова, Чернігівський обласний центр народної творчості. Цікаві спогади прислав із Полтави фотожурналіст Олександр Розум. Дозвіл використовувати її публікації надала журналістка з Чернігова Сніжана Божок.

Загалом в енциклопедії вже 430 статей з описом подій Носівщини за днями року і роками, 401 стаття про людей, близько 300 статей – про все інше, зокрема про школи, бібліотеки і музеї, будинки культури і творчі колективи, установи держави і місцевих громад, колишні колгоспи і теперішні агропідприємства, лікарні й аптеки, магазини і ринки, а також про села, вулиці і кутки, річки і ставки, будівлі і споруди, пам'ятники і пам'ятки та інші речі.

В енциклопедії, зокрема, вже представлені статті, що стосуються (за алфавітом): архівної справи, архітектури, біографістики, ветеранського руху, ветеринарної медицини, влади, географії, геральдики, громадського харчування, громадського порядку, громадянського суспільства, дозвілля, економіки, сільського господарства і торгівлі, журналістики, зайнятості, історії, краєзнавства, культури і мистецтва, лісового господарства, літературознавства, материнства, мистецтва, мовознавства, молоді і спорту, музейництва, науки, освіти і виховання, охорони здоров'я, політики, послуг, права, правопорядку, природи, соціальної адаптації і захисту, технологій, транспорту, туризму, цивільного захисту Носівщини...

Під час наповнення енциклопедії було виявлено та заповнено чимало білих плям у статтях Вікіпедії – наразі в ній вже майже півсотні статей, новостворених або покращених завдяки Енциклопедії Носівщини.

Робота над Енциклопедією Носівщини триває. Її майбутнє буде залежати від числа залучених для її наповнення волонтерів, а також від уваги місцевої влади і підприємців до питань історичної освіти мешканців району, виховання патріотів рідної землі, які знатимуть про славі справи наших предків і не повторюватимуть їхніх помилок.

рік Андрій Миколайович вчителював у Брецькій ЗОШ І-ІІ ст. на Корюківщині. Останні сім років працює науковим співробітником Корюківського історичного музею. Разом з сім'єю проживає у Корюківці. Батько трьох дітей – двох студентів і школярки.

Андрій Миколайович вдячний усім, хто причетний до виходу у світ книги, зокрема, директору музею Людмилі Бабич, яка займалася пошуком фотолісторій. І своїй дружині Тетяні, філологу за фахом, за редагування текстів.

Нині Андрій Науменко працює над новим проєктом – історія Киселівської сотні 18 століття.

Наталія РУБЕЯ
Сусіди.City

Календар травня

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Короленки видає щорічний календар «Знаменні і пам'ятні дати Чернігівської області» — на 2020 рік. Друкуємо травневу частину календаря.

1 – Народився Григорій Васильович Самойленко (1935) – доктор філологічних наук, професор НДУ імені М. В. Гоголя, заслужений діяч науки і техніки України, автор книжок про літературні процеси на Чернігівщині, лауреат премії ім. М. Коцюбинського, ім. Г. Вороного, ім. М. Гоголя, почесний громадянин м. Ніжина.

35 років тому (1985) засновано Чернігівський молодіжний театр.

7 – У с. Шабалинів Коропського р-ну народився Федір Степанович Дудко (1885–1962) – український письменник, журналіст. Закінчив Новгород-Сіверську гімназію. Працював у Москві, Києві, Львові. Емігрував до Німеччини у 1940 р. З 1949 р. – житель США. Помер і похований у Нью-Йорку.

95 років від дня народження Віри Михайлівни Любімової (1925) – народної артистки України, оперної співачки. Народилася в Ічні.

10 – Народився Степан Антонович Гапєєв (1890–1950) – чернігівський історик-краєзнавець, перший завідувач Новгород-Сіверського музею, відкритого у 1920 р., директор Новгород-Сіверського державного історико-культурного заповідника (1929), автор книги «Новгород-Сіверський заповідник: Провідник» (1931). Репресований. Помер у місцях ув'язнення.

Фотоархів

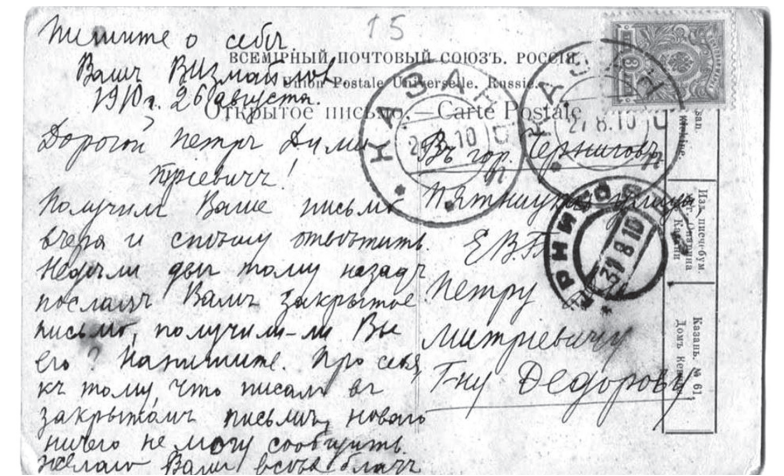
Маю захоплення - postcrossing. Що це таке - це хобі, пов'язане із відправленням і отриманням поштівки. Захопився postcrossing більше десяти років тому. Але цей пост не про хобі, а роботу сучасної пошти.

Нижче я пропоную поштівку, яка була відправлена з російської Казані до українського Чернігова у 1910 році.

Згідно потових штемпелів до адресата вона йшла п'ять (!!!) днів. Я отримав з Татарстану і сам відправляв туди поштівку. Так от, швидше ніж за місяць пошта ніколи не доходила. Авіа-відправлення йшли до адресата не менше 10 днів. Близько двох тижнів йшли прості поштівки наземним транспортом до Москви або Санкт-Петербургу... Для порівняння: прості листівки з України в Європу, або з Європи в Україну в середньому йдуть за 5-7 днів. Буває і довше...

Питання до фахівців: як в далекому 1910 році поштівка з Казані до Чернігова могла дійти усього лише за п'ять днів?

Хто зацікавився безпосередньо текстом на поштівці, то він такий: «В. гор. Чернігов, Пятницька улица. Е.В.Б. Петру Митриевичу Г-ну Федорову. Дорогой Петр Димитриевич! Получил Ваше письмо вчера и спешу ответить. Неделю две тому назад послал Вам заказное письмо, получили-ли Вы его? Напишите. Про себя, к тому, что писал в закрытом письме, нового ничего не могу сообщить. Желаю Вам всех благ. Пишите о себе. Ваш В. Измайлов. 1910 г. 26 августа».

Олександр СОЛОМАХА
Спільнота «Історія, як вона є...»

Свідчення про людину і про час

Видано мемуарну книжку Олександра Шугая «Ліна Костенко: Я все, що я люблю...»

Олександр Шугай

Нагадаю: Олександр Шугай – есеїст, письменник, дослідник, відомий читачам «Дня», мабуть, насамперед дослідженнями життя і творчості Івана Багряного. Цього ж разу він опублікував у видавництві «Дніпро» книжку, в центрі якої – історія співпраці з Ліною Костенко під час роботи над її поетичною збіркою «Неповторність» 1980 року. Шугай був редактором видання – і ця історія постала головним сюжетом книжки «Я все, що я люблю...».

Боротьба проти кількох «фільтрів» радянської цензури

Текст «роману без брехні», як означив свій твір сам автор, структурно збудовано у формі щоденника кінця сімдесятих і початку вісімдесятих років з усілякими відступами. Це, звісно, зручна модель для викладу мемуарних матеріалів – вона дозволяє «лінійний» переказ подій і вражень поєднати з коментарями по фактам, а також із принагід-

ними поверненнями та покликаннями до попередніх чи пізніших дописів.

Магістральний мотив книжки, як уже сказано, – робота Олександра Шугая над редагуванням збірки Ліни Костенко «Неповторність», і то здебільшого не мовно-стилістичні чи композиційні нюанси (хоча й вони теж), але боротьба проти кількох «фільтрів» радянської цензури, а часто й боротьба за те, щоб книжка взагалі побачила світ. Це була досить драматична битва – з відстоюванням і відстоюванням окремих віршів, із походами до начальства, дипломатичним листуванням, візитами до Головліту (офіційного цензурного органу) тощо.

Але цим «Я все, що я люблю» не вичерпується. Важливо і цікаво, що Олександр Шугай створює свою версію портрету епохи пізнього застою. Його свідчення стосуються якоюсь мірою загально-політичних тенденцій, культурних подій, а, напевно, більше – суспільної обстановки, побуту (від будівництва нових житлових мікрорайонів до обстановки в поліклініках, у чергах, в інтелігентних компаніях), вражень від буденних реалій у Києві та в глибинці Радянської України. Наприклад, автор фіксує колоритний момент – моду чіпляти портрети Сталіна на скло автомобілів, причому зауважує його в Ромнах Сумської області.

Нарешті, в «романі без брехні», як і личить текстові з потужною мемуарною доміантою, є оповідь про себе. Щоденникові записи та коментарі до них показують до-

Портрети сучасників і оповідь про себе

Утворюються в процесі читання книжки й портрети сучасників. Зрозуміло, що головні герої тут – сам автор і Ліна Костенко. Поміж рис Ліни Костенко Олександр Шугай, мабуть, найбільше окреслив її рішучість, поєднану з добротою (багато сказано й про її творчість). Виразно і доброзичливо змальовує він і чоловіка поетки, Василя Цвіркунова. Понад тим чимало написано про інших літературних і навіколелітературних діячів, з якими Олександр Шугай мав нагоду перетинатися в редакціях, на різноманітних заходах тощо. Це і Григорій Тютюнник, і Валерій Шевчук, і Василь Герасим'юк, і багато інших. Часом Шугай дає героям своїх мемуарів досить гострі характеристики. Це стосується не лише очікуваних у такому контексті людей, причетних до цензури і цькування української літератури, а й до декотрих письменників. «Я все, що я люблю» – це ще й чергова в сучасному українському гуманітарному дискурсі спроба дослідити феномен співпраці письменників із владою та розмаїття наслідків такої співпраці.

Нарешті, в «романі без брехні», як і личить текстові з потужною мемуарною доміантою, є оповідь про себе. Щоденникові записи та коментарі до них показують до-

силь інтимні подробиці життя автора на кшталт процесу виховання дочок чи стосунків з дружиною, матір'ю, батьком та іншими близькими. Важливий тут і сюжет про власну художню творчість – як Олександр Шугай працює над своїми текстами, радиться про них із колегами, шукає способу опублікувати, прагне вдосконалити письмо та внутрішньо емансипуватися від не дуже сприятливої атмосфери. Наприкінці періоду, охопленого мемуарами, в нього таки виходить друком книжка «По стерні босоніж» із однойменною повістю та низкою новел. Побачила світ і фундаментальна антологія «Аполлонова лють», створена в співпраці з Валерієм Шевчуком і Василем Яременком...

Мемуарна книжка Олександра Шугая пристрасна, патетична, ретельна, образна, риторична й індивідуальна (в цього автора взагалі дуже впізнаваний стиль). Я впевнений, що всі читачі, як ті, хто «резонуватимуть» зі стилем, манерою і поглядами письменника, так і ті, кому він виявиться не надто близьким, зйдуться в одному: «Я все, що я люблю...» – важливий історичний документ, свідчення про час і про людину. І особливо істотно тут те, що автор сконцентрувався саме на межі сімдесятих-вісімдесятих років, не найвдячнішому та не найзручнішому для спогадів періоді.

Олег КОЦАРЕВ
«День». 09. 04. 2020 р.

Новий номер журналу «Літературний Чернігів»

літературний
2020 ЧЕРНІГІВ

№ 1/89

Вийшов перший у 2020 році номер щоквартального літературно-мистецького журналу «Літературний Чернігів» (видання Літературної спільноти «Чернігів»).

Ганна Арсенич-Баран розповідає читачам дев'ять коротких трагікомічних «Сільських історій». Метафоричне оповідання «Коли янголи співають» публікує редактор журналу Михась Ткач. Анатолій Ролік у прозі «По той бік подій» занурює читача в динаміку пригод. Гостросюжетний уривок з кіноповісті «Нащадок» Валерія Коноша (про лихі дев'яності) просить про екранізацію.

Також у журналі ліричне оповідання Миколи Тютюнника «Полкан», короткі оповідання Леоніда Луцюка, вірші Павлини Туменко, Іллі Левченка, Станіслава Новицького, Лани Ланської, Любові Матюзок, Ольги Смольницької, Владислава Савенка.

Журнал друкує імена лауреатів заснованої ним Літературної спільноти обласної літературної премії ім. Л. Глібова за 2020 рік. Це поет, прозаїк Анатолій Шкуліпа (Ніжин), пись-

менниця Ганна Арсенич – Баран (Чернігів), доктор філологічних наук, літературознавець Оксана Гарачковська (Київ), головний режисер обласного філармонійного центру Дмитро Обедніков, поет, гуморист Михайло Сушко (Чернігів).

Керівник літературної студії Ніжинського державного університету, письменник Олександр Забарний підготував до друку добірку творів літстудійців Дениса Коськіна, Іванни Булки, Каріни Аюпан, Вікторії Дерев'янка, Софії Ніжинець.

Вміщено дослідження Олександра Ковальчука «Особливості гармонізації внутрішнього світу ліричного героя у поезії Володимира Сосюри 20-х років». Прозаїк Віктор Божок надрукував рецензію «Три кити незабутньої творчості Михаса Ткача», з нагоди виходу у світ тритомника творів письменника-земляка.

Історик Назар Котельницький публікує дослідження «Іван Петрункевич - видатний син Борзнянщини». Станіслав Бушак та Оксана Петренко пропонують читачу надзвичайно цікаве дослідження про кобзарів Чернігівщини.

Журнал друкує також рецензії на інші нові книги земляків. На обкладинці журналу – церква Архангела Михаїла у селі Плиски Борзнянського району.

Електронну версію журналу можна скопіювати тут: https://issuu.com/600388/docs/lit_chern_01_2020_el_verseiya.

А ще краще – передплатити цей цікавий журнал, передплата на який ведеться поштою.

Цікаве про письменників

Багато всяких міфів ходить навколо **Миколи Гоголя**. Але його сучасники підтверджували деякі дивацтва письменника. Гоголь спав сидячи, любив вишивати (шив хустки і жилети), писав свої геніальні твори тільки стоячи. Фотографуватися відмовлявся навідріз, закривав обличчя циліндром, всіякою кривлявся. Тому його рідко запрошували на світські заходи. Заспокоював нерви катанням кульок.

Коли **Антон Чехов** переїхав до Ялти, його захоплені прихильники теж перебралися в Крим. Вони бігали за ним по всьому місту, вивчали його ходу і костюм, намагалися привернути увагу. У січні 1902 року газета «Новини дня» писала: «В Ялті утворилася ціла армія безглуздих і нестерпно гарячих шанувальниць його художнього таланту, іменованих тут «антоновками».

Чехов займався колекціонуванням поштових марок — зібрав кілька тисяч! А ще, заспокоюючи нерви, молотком щєбін розбивав у пил, який потім йшов на посипання садових доріжок.

Найулюбленіший кінематографістами – американський письменник **Едгар По**. Сюжети його творів увійшли в більш ніж 110 кінострічок.

Льюїс Керрол, автор «Аліси в країні чудес», був математиком, поетом і великим вигадником. Він винайшов триколісний велосипед, мнемонічну систему для запам'ятовування імен і дат, електричну ручку (до речі, що це?!), супер обкладинку, прототип гри Скрєбл.

Першу шашличну у Франції відкрив **Олександр Дюма**, який і познайомив країну з шашликом. Дюма спробував шашлик під час подорожі по Кавказу. Блюдо так йому сподобалося, що він вніс його у свою «Велику кулінарну книгу» – була у Дюма й така.

Українські сатира й гумор

Олег ЗЛОБІН

Парниковий ефект (Побутова фантастика)

Я переступив поріг рідного хмарочоса і натис на кнопку ліфта. Ліфт не працював, хоч трапляється таке нечасто. Спробував зв'язатися з диспетчером за допомогою відеопереговорного пристрою. Диспетчер чомусь не з'явився на екрані і, ясна річ, нічого не повідомив.

Тричі згадавши нечистого та його родичів, я почав сходження безсходовими маршами на свій 117-й поверх.

На таких підйомах забуваєш про брак часу, думки простежуєш свій життєвий шлях. Десь на п'ятнадцятому поверсі я наблизився до дня нинішнього — 12 лютого 2030 року — і зрозумів, що найтяжче попереду. Це можна було розцінити і як плани на майбутнє.

Десь між шістьдесять восьмим і вісімдесятим поверхами я зупинився перепочити (точніше визначити поверх не випадало, бо половину табличок на поверхах хтось поздирав).

Тут мене втішила думка про досягнення медицини: півстоліття тому я б нізащо не подужав такої висоти.

Зовсім знесилений, я відчинив квартиру і впав на порозі. Від завивання сирени отямився — як завжди, невчасно спрацювала сигналізація. Я витратив чимало часу, щоб відключити її. Зіпсований ліфт гарантував, що міліція не з'явиться.

Тут загарчав кран у ванній кімнаті. Ясно: починається програма «НОВИЙ ЧАС» і кінчається гаряча вода. Тепер годі сподіватися на цілющий душ. Слава богу, що я завжди тримаю наготові пластикову діжку з водою. Я подався на кухню і врізався лобом у двері. У принципі вони відчиняються автоматично, але датчики не завжди спрацьовують.

Взагалі у нас майже все на автоматичі. Та коли суєда перемикає свій телевізор, у мене заклинює двері, а вмонтований у хатній комп'ютер календар від перепалу напруги самоскидається на нуль, і хоч цей механізм показує час із точністю до секунди від різдва Христового, він починає плутати роки.

Після недавнього збою в електромережі мій комп'ютер привітав мене як Юлія Цезаря, перелічивши всі його титули, і я спізнився на роботу.

Так і не помившись, я присів біля телевізора і був приємно здивований, коли почув з екрана, що ми вже досягли переломного моменту і незабаром життя стане кращим.

Тільки на прогнозі погоди, коли повідомили, що завтра слід чекати мінус шість градусів, я зрозумів, що комп'ютер включив новини... 1991 року! Мінусових температур нині не буває. Парниковий ефект!

Віталій КОВАЛЬ

Стружка

Директора радгоспу Якова Затичку викликали до тресту і вліпили догану. За ранні овочі, за молоко, за м'ясо, за відрив від мас. І — взагалі. Щоб не забував, на якому він світі. Одне слово, «зняли стружку».

До радгоспу Затичка повернувся злий, як чорт. Зібрав у себе керуючих відділками і давай із них теж «стружку знімати».

Найбільше дісталось Євгенові Тихому:

— Ви ні біса не робите! — гримав на нього директор. — Спице на ходу. Ледарюєте! А я за вас догани хапаю?!

Викричавшись, директор охолов трохи, а керуючі розбіглися по радгоспу роздавати запотилички. До вечора в селі — гамір і метушня.

Євген Тихий здибав на вулиці бригадира Андрія Розсаду.

— Спиш на ходу! — накинувся. — Пика червона, гляди, репне! На тобі воду возити, орати можна! А в полі — я за тебе працювати буду?!

Розсада, хоч і не зрозумів, за що з нього «стружку знято», слухняно відерся на велосипеді і покотився за село. Їхав через баштан, заглянув у будку до сторожа. Так і є: спить!

— Спиш?! — гарикнув на сторожа так, що той аж підскачов. — Ледарюєш? Даром хліб їси? А баштан, думаєш, бригадир за тебе стерегти буде?

Вигнавши сторожа з будки, Розсада поїхав далі. А сторож Динька півдня виглядав хоч поганенького злодія, ходив по баштану, як неприкаяний, але так і не знайшовши, на кому б зігнати злість, прискіпався до собаки:

— Ти ще тут під ногами плутаєшся! Робить тобі нічого? Баштан стережи! Я за тебе гавкать буду? — і огрів Сірка костуrom.

Відвівши душу, Динька поліз у будку досипать.

«Стружці» кінець.

Несподівані думки

✓ Не гнівайся на дурнів: вони так і залишаться дурнями, а ти втрадиш самовладання. (Мері Хіггінс Кларк).

✓ Чим ширше відкриєш обійми, тим легше тебе розпієти. (Фрідріх Ніцше).

✓ Те, що не можна виправити, не слід і оплакувати. (Бенджамін Франклін).

✓ Випадковостей не існує – все на світі або випробування, або покарання, або нагорода, або передвістя. (Вольтер).

Було колись...

Екстравагантний американський письменник Тімоті Декстер видав у 1802 році книгу з дуже своєрідною мовою і відсутністю будь-якої пунктуації. У відповідь на обурення читачів, у другому виданні книги він додав спеціальну сторінку зі знаками пунктуації, попросивши читачів розставити їх у тексті за своїми вподобаннями.

У 1969 році вийшов роман французького письменника Жоржа Перрека «La disparition». І в ньому не було жодної літери «е» – найуживанішої у французькій мові. За таким же принципом – без літери «е» – книга була перекладена на англійську, німецьку та італійську мови.

Куточок гумору

Одеський Привоз.

– Мадам, по скільки ваші лимони?

– По 160 гривень.

– Запхайте їх собі в задницю!

– Не можу. Там уже імбир по 400 гривень.

☺ ☺ ☺

– Куме, я прочитав такі цікаві написи: «Тут був Вася», «Тут був Коля».

– Звичайні написи, що тут цікавого?

– Так я прочитав це вдома, всередині шафи.

☺ ☺ ☺

– Молодий чоловіче! У банк голим не можна!

– Та я тільки заплатити за кредит.

☺ ☺ ☺

Корисні телефони:

Горить дах – 101.

Потрібен дах – 102.

Поїхав дах – 103.

☺ ☺ ☺

Кума! Вже навіть депутатів зняти з себе недоторканість, а ти все не віддаєшся.

Такі красиві українці Наші предки століття тому

Родина Горільченків. Варвинщина. 15 листопада 1908 року. Родинний архів Лариси Бутенко. Світлина надав Sergey Eletsikh.

Святковий день. Журавка. Варвинщина. 1929 рік. Світлина з ФБ-сторінки Дмитра Павленка.

Сайт журналу «Прилуки.Фортиця». Pryluky.Fortress.

Наталка ФУРСА

Луки цвіли, та – зорано:
щільна стіна із жит...
Гарна була історія,
тільки у ній не жить.
Ніжно мигтить між стеблами
квіточка голуба:
згадка, в якій без тебе я,
згадка, де ми – оба.
Стерні дощам не колються.
Мокро в дощах стерні.
Цвіт той не Богу молиться –
тільки тобі й мені...
Мелеться жито, горами
сходять хліби з п'їтьми.
Гарна була історія,
гарні були в ній ми.
Ген, над її вершиною,
голубо небесам.
Десь, на шляхах ожинкових,
снігом стає роса.
Сивіє поле зморене –
сон додивився Бог...
Гарна була історія –
краща за нас обох.

Дай мені допити з тої чаші,
що її колись я відвела...
Я тепер холодна і пропаца,
як весна – без сонця і зела.
Що я дам, спустошена і дика,
мов набігом витовчений степ? –
У моїй пустелі завеликий
жодне травеня не проросте...
Не прийми пробачень і покути.
Прожени. І – хай з тобою Бог...
Але дай напитись...
Хоч отрути!
З чаші, де колись була
Любов...

Полтава

Бібліотека ім. Коцюбинського обслуговує читачів дистанційно

У зв'язку з карантинем Чернігівська міська бібліотека ім. Коцюбинського, як і вся Центральна міська бібліотечна система, здійснює дистанційний прийом замовлень на книги (електронною поштою або за вказаними телефонами, понеділок – п'ятниця з 9.00 до 16.00).

Видача замовлень здійснюється впродовж дня за персональним онлайн або телефонним запрошенням.

Вихідні дні: субота, неділя.

Контакти : e-mail : lib-clc@ukr.net

Центральна міська бібліотека імені М. Коцюбинського (вул. Кирпоноса, 22), тел. 67-50-43.

Бібліотека для дітей ім. О. Довженка (вул. Кирпоноса, 22, I поверх), тел. 77-51-29.

Школа української мови

Неправильно	Правильно
Настоювати на своєму	Наполягати на своєму
Наступні факти	Такі факти
На той час	На ту пору
На тому стоїмо	На своєму стоїмо
Наукова ступінь	Науковий ступінь
На худий кінець	В найгіршому разі

Книгам — друге життя

Розгляну пропозицію взяти під реалізацію/придбати букіністичну літературу: книги з історії, філософії, класику зарубіжну та українську (розстріляне відродження, діаспорних письменників), сучасну українську літературу, фентезі, фантастику. Російську класику та соцреалізм не пропонувати.

Тел. 063 236 18 03 (Олександр), pivnich.info@gmail.com

Цінують свої почуття

Прочитайте це, перш ніж дарувати серце іншій людині.

Не погоджуйтесь на менше, ніж ви заслуговуєте. Ви пройшли довгий шлях, щоб дістатися до того місця, де перебуваєте зараз. Пройшли через такий сильний біль, що у вас просто не залишилося сліз, щоб плакати.

Не дозволяйте нікому взяти гору над собою. Не дозволяйте отримати владу над вашими слабкостями.

Постарайтеся зрозуміти глибину свого серця. Сприймайте свої недоліки, і зможете побачити, що за шрами ховається справжня краса. З частин свого розбитого серця побудуйте навколо себе стіну. І лише та людина, яка вирішить залишитися з вами назавжди, зможе з вашого дозволу зруйнувати цю фортецю.

Не впускайте випадкових людей у своє серце, поки не знайдеться той, чий серце буде битися в такт з вашим.

Ніколи не відмовляйтеся від своєї мрії заради тієї людини, яка буде згадувати про вас, тільки страждаючи від нудьги або самотності. Ви не заслуговуєте такої любові.

Не витрачайте час на тих, у кого немає часу на вас, тому що ви буваєте їм потрібні лише тоді, коли вони хочуть заповнити порожнечу в своєму серці.

Ніколи не просіть спеціальної уваги до себе, тому що ви заслуговуєте більшого. Не плачте за тими, хто не здат-

ні помітити, як змінюється ваше обличчя, коли ви усміхаєтесь.

Не витрачайте свій час і сили на нестабільні стосунки з постійними «Привіт!» і «Прощай!».

Не сумнівайтеся в своїй здатності любити, тому що ви знаєте, як відчайдушно жадали любові, поки хтось не розбив ваше серце.

Ніколи не сумнівайтеся в собі, бо ви гідні того, щоб кохати і бути коханою людиною. Але не вірте брехливим словам і обіцянкам, бо одного разу вам доведеться за таку довірливість заплатити надто велику ціну.

Ніколи не поспішайте і не погоджуйтесь на «недоставлення», тобто якимсь неповноцінним ставленням до вас. Не варто недооцінювати себе і свою здатність любити, тому що тільки ви несете відповідальність за своє щастя.

«Інтермеццо» пропонує цікаві книги з доставкою додому

Чернігівський культурно-мистецький центр «Інтермеццо», як і інші подібні заклади, зачинений на час карантину. Але пропонує на продаж книги з доставкою їх покупцям міста додому.

У межах Чернігова можлива доставка книжок покупцям.

Замовляйте книги за телефоном: 063-236-18-03

У світі цікавого

☞ У 1982 році японські вчені виявили насіння магнолії, вік якого – 10 тисяч років. Їм вдалося виростити з нього рослину!

☞ Кора секвої не горить. Коли в лісах починаються пожежі, це дерево вигоряє зсередини.

☞ Одна рідкісна лікарська рослина в Болівії чекає своїх квіток від 80 до 150 років.

☞ Найбільше листя росте на пальмі рафія – 20 метрів завдовжки.

Корисні поради

Засіб від наривів. Змішати в рівних частинах натерту цибулю, господарське мило і цукор. Цю мазь накласти на нарив і забинтувати. Робити це на ніч, а вранці побачите, що рана очистилася.

Господарське мило і дощова вода для зміцнення волосся, запобігання його випадінню. Застосовувати для намілювання волосся тільки темне господарське мило. Жодних інших миючих засобів при цьому не використовувати. Мити голову слід 2 рази на тиждень. Результат прекрасний.